

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaša vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P.: Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCLOVENECC

Napredovanje zavezniških vojsk na vzhodu se razvija po načrtu

Nemško letalstvo z vso silo razbija zaledje sovjetske vojske, zlasti pri Žitomiru v Ukrajini

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 8. julija. Ip. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Boji na vzhodnem bojišču se nadaljujejo po načrtu.

V boju proti Angliji je letalstvo ponoči z močnimi silami in pri dobri vidljivosti bombardiralo vojaške cilje v pristanišču Southamton. Bombe težke vrste so zadele v polno in tisoči žažigalnih bomb so razdejali mnogo poslopij in skladišč, na pristaniških in oskrbovalnih napravah pa so nastali požari. Ostali letalski napadi so veljali pristaniškim napravam v Portsmouthu in v Margatu. Dve veliki tovorni ladji iz ladijskega spreveda vzhodno od Margata sta bili zadeti od bomb.

Močan oddelek nemških bojnih letal je v noči na 7. julij napadel angleško oporišče vojne mornarice v Aleksandriji. Na vojaško važnih napravah v pristanišču in mestu je nastalo mnogo požarov.

Pri letalskih poletih ob obrežju Rokavskega preliva je bilo v letalskih bojih sestreljenih 11 mornariških topništvo pa je sestrelilo 1 angleško letalo. Samo dve naši letali se nista vrnila.

Sovražnik je ponoči na raznih krajih zahodne Nemčije metal rušilne in žažigalne bombe. Med civilnim prebivalstvom je bilo več mrtvih in ranjenih. Zlasti v Kölnu in v Münsteru so nastala močnejša razdejavanja v stanovanjskih predelih. Pri teh napadih in pri nočnih sovražnih poletih pri Calaisu je bilo sestreljenih 16 angl. letal, in sicer 13 letal so sestrelili nočni lovci, tri pa edince vojne mornarice.

Berlin, 8. julija. Ip. Izvedelo se je, da bo diplomatsko osebje med Nemčijo in Sovjetsko zvezo zamenjano dne 9. julija.

Berlin, 8. julija. Ip. Nemške vojaške oblasti so v več slučajih ugotovile, da so sovjetski vojaki uporabljali naboje dum-dum. Ko so nemški vojaki napadali utrdbe v pokrajini Dubno, so zaplenili več zabojev strelišča z dum-dum krogli. Ostanke dum-dum krogel so našli tudi na telesih nemških padlih vojakov.

Berlin, 8. julija. Ip. DNB objavlja z vzhodnega bojišča naslednje zanimive podatke:

Dne 6. julija je oddelek nemške pehote napadel in zasedel sovjetsko utrdbo, sovjetska posadka pa je bila v to utrdbo zaprta in zaklenjena, zaprli pa so jo politični komisarji rdeče vojske, ki so sami zbežali, rdeče vojske pa so na ta način sklenili pritisniti, da bi se vojskovali do zadnje kaplje krvi. Po hudem boju pa se je posadka predala. Med ujetniki je bilo tudi 8 žensk, ki so jih politični komisarji oborožili in jih prisilili vojskovati se s svojimi tovariši.

Berlin, 8. julija. Ip. Oddelki nemškega letalstva so zelo uspešno na bojišču v Ukrajini pri Žitomiru napadli zbiranja sovjetskih kolon in motornih sredstev ter železniške proge. Železniška proga v Žitomir je bila prekinjena, ker so bombe razdejale progo.

Berlin, 8. julija. Ip. Nemško letalstvo z vso silovitostjo posega v boje na vzhodnem bojišču. Letala neprestano tolčejo sovjetske kolone, ki se umikajo. Bombe so padle na mnogih krajih na ceste, ki so bile prepolne vozil. Vozila so ob vsaki eksploziji bomb letela v zrak na vse strani. Z ognjem iz strojnice so nato nemška strogolavska letala nosila zmedo med moštvo. Sovražno topništvo je zastoj poskušalo odbiti nemške letalske napade. Ena sama nemška letalska eskadrila je uničila štiri protiletalske topove, dva oklopna vlaka in nad 50 oklopnih vozil.

Berlin, 8. julija. Ip. DNB poroča, da so sovjetski vojaki na zverinski način pobili 38 nemških ranjenecov. Te ranjence so pobrali na bojišču in jih odnesli v zaledje v neko poljsko bolnišnico. Ko nekaj časa bolnišnica ni bila zastražena, so jo napadle sovjetske čete in na zverinski način poklale nemške ranjence. Nekaterim vojakom so bila telesa tako razsekana, da jih ni bilo več mogoče spoznati.

Sovjetska vojska bo skušala z vsemi silami braniti svoje postojanke

Berlin, 8. julija. Ip. V kratki dobi 14 dni so nemške čete ne samo popolnoma razbile napadalne načrte sovjetske vojske proti Evropi, ampak so tudi popolnoma razdejali obrambni sestav sovjetske vojske in so na črtah, ki so ponekod dol-

ge več 100 km, zlomili rdeči odpor ter so sedaj prešle v napad.

»Völkischer Beobachter« pripominja, da je bila rdeča armada pripravljena na napad proti Nemčiji, Madžarski in Rumuniji, sedaj pa se mora hitro umikati za utrdbe, ki se imenujejo »Stalinova črta«. Ta črta je oddaljena približno 400 km od prvih bojišč na bivši meji in to je približno razdalja od Maginotove črte do Pariza.

Börsen Zeitung poudarja, da nemško letalstvo neprestano razbija sovražno zaledje, na ta način pa sovražnik ne more več dovažati potrebnih svojih vojski v sprednje črte. Tudi »Lokal Anzeiger« in »Deutsche Allgemeine Zeitung« opozarja na to dejstvo, ter pravi, da je boljševiška armada hotela na vsak način braniti postojanke ob tej črti, da ne bi bila prisiljena na vojskovanje in odločilno bitko pri Uralu. Zaledje pa je polno tovarnih in važnih opreme in zato bodo Sovjeti branili to ozemlje.

Minsk razdejan in požgan

Berlin, 8. julija. Ip. Kakor poroča neki vojni dopisnik z vzhodnega bojišča, se je četrtno vojskovanje sovjetskih vojakov v pokrajini pri Minsku nadaljevalo tako, da je bil ves Minsk razdejan in mesto zravnano z zemljo, to pa zato, da nemške čete ne bi našle bivališč.

Opustošena Ukrajina

Helsinki, 8. julija. Ip. Dopisniki švedskih listov poročajo iz Lvova svojim listom, da so povsod v zasedenih delih Ukrajine naleteli na polja, ki so bila popolnoma opustošena. Boljševizem je že na nedopusten način gospodaril v Ukrajini in so posledica slabega sovjetskega vodstva pri poljedelstvu povsod vidne, sedaj pa so ta polja še popolnoma opustošili, ko so se morali umakniti iz Ukrajine. Sovjetske čete povsod izvajajo isti način zažigavanja skladišč in tovarnih in koder so se umikali, tam je vidna grozna sled opustošenja za njimi.

Berlin, 8. julija. Ip. Ves nemški tisk pred vsem svetom razkrinjuje grozno postopanje boljševiških čet, ki se umikajo. Sovjetski vojaki niso pri tem prizanašali niti ženam, niti otrokom.

Romunsko vojno poročilo

Bukarešta, 8. julija. Ip. Nemško-romunski generalni štab je objavil sredi ob 22. uri naslednje vojno poročilo, ki nosi št. 4:

Prodiranje proti sovjetskim vojnim silam se nadaljuje uspešno na vsem bojišču. Bukovina je

Vojno poročilo štev. 398:

Bombardiranje Cipra in oporišč pri Marsa Matruhu

Glavni stan italijanskih vojnih sil objavlja:

Naši letalski oddelki so bombardirali sovražno oporišče Nicosia na Cipru in so bombe zadele važne pristaniške naprave in naprave na letališču. Tri letala na tleh so začela goreti, mnogo drugih letal pa je bilo poškodovanih.

Severna Afrika: Na bojišču pri Tobruku so bili nekateri sovražni poskusi, okrepjeni s tanki in pehoto, takoj odbiti in so se sovražni oddelki morali umakniti pred našim ognjem. Naši bombniki so z bombami zadeli utrjene naprave v trdnjavi in na letalskih oporiščih vzhodno od Marsa Matruha ter tam izvalili velike eksplozije in požare. Angleška letala so metala bombe na Tripolis in na Bengazi.

Vzhodna Afrika: Nadaljevalo se je delovanje topništva v odseku pri Uolšefitu. Sovražnik je izvedel polete nad pokrajino Gondar in je na bivališča vržal nekaj bomb.

bila osvobojena. Prve naše edince so vkorakale v Černovice dne 5. julija zvečer. V Besarabiji se nadaljuje prodiranje nemških in romunskih čet. Ob dolnjem teku reke Prut in ob izlivu Donave se razvijajo boji. Uničeni sta bili dve sovjetski ladji. Letalstvo je svoje napade naperilo predvsem na sovražne prometne zveze. Sestreljenih je bilo 121 letal, in sicer je letalstvo sestrelilo 74 letal. Devet naših letal se ni vrnilo na svoja oporišča.

Madžarsko vojno poročilo

Budimpešta, 8. julija. Ip. Madžarsko vrhovno poveljstvo je objavilo naslednje uradno vojno poročilo: V soboto in v nedeljo so naše čete odbile sovražne napade na boku. Naše letalstvo je sodelovalo zelo uspešno s četami in doseglo važne uspehe. Pri bojih se posebno odlikujejo oklopne edince. Nekateri naši oddelki so pri zasledovanju umikajočega se sovražnika prodrli na vzhodno obrežje Dnjestra.

Bolletino No. 398:

Bombardamento aereo di Cipro e delle basi presso Marsa Matruh

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Nostre formazioni aeree hanno bombardato la base nemica di Nicosia (Cipro) colpendo gli impianti aeroportuali.

Sono stati incendiati tre velivoli al suolo, numerosi altri sono stati danneggiati.

Nell'Africa settentrionale, sul fronte di Tobruk alcune puntate dell'avversario, con fanterie e carri armati, sono state prontamente ricacciate dal nostro fuoco.

Nostri bombardieri hanno colpito opere fortificate della piazzina e basi aeree ad est di Marsa Matruh provocando notevoli esplosioni ed incendi.

Velivoli inglesi hanno lanciato bombe su Tripoli e Bengasi.

Nell'Africa orientale è continu-

Il bando del Duce sui poteri civili a Kossovo, Brana e Struga

Tirana, 8 luglio. È stato pubblicato ieri sulla Gazzetta Ufficiale del Regno di Albania, ed è entrato immediatamente in vigore il bando del Duce Primo Maresciallo dell'Impero Comandante delle truppe operanti su tutte le fronti, concernente l'esercizio dei poteri civili dei territori del Kossovo, di Brana e di Struga. Il bando stabilisce che in tali territori già appartenenti al regno di Jugoslavia e occupati dalle Forze Armate di Italia, tutti i poteri civili che, ai sensi della legge di guerra, spettano all'autorità militare occupante, sieno devoluti al Governo albanese. Il bando entra in vigore dalla data della sua pubblicazione.

Ducejev razglas o civilni oblasti na Kosovu, v Debru in Strugi

Tirana, 8. jul. s. Albanski uradni list objavlja Ducejev razglas glede izvajanja civilne oblasti v pokrajinah Kosovu, Debru in Strugi. Razglas določa, da preha na albansko vlado vsa civilna oblast, ki so jo po vojnem zakonu dozdaj imele vojaške zasedbene oblasti na omenjenih ozemljih, ki so nekdanj pripadale bivši Jugoslaviji in so zdaj zasedene po italijanski vojski. Odlok začne veljati na dan objave.

ata l'attività delle opposte artiglierie nel settore di Uolehefit.

Il nemico ha effettuato una incursione aerea nella zona di Gondar lanciando qualche bomba sull'abitato.

Monaco di Baviera 8 luglio. Le »Münchener Neueste Nachrichten«, in una corrispondenza romana mettono in marcata evidenza l'eroico contegno delle truppe italiane che in undici mesi di strenui combattimenti hanno difeso il territorio dei Galla e Sidama. Il giornale rimarca che per mesi interi le truppe italiane, molto inferiori per numero e per mezzi, hanno saputo col più valoroso sacrificio di sangue, trattenerne considerevoli forze nemiche contribuendo così in modo notevolissimo alla lotta vittoriosa dell'Asse contro l'impero britannico.

Notizia dell'ammiraglio inglese smentita

Roma 8 luglio. Il Ministero della Marina smentisce categoricamente la notizia pubblicata dall'ammiraglio inglese, secondo la quale il R. Incrociatore »Gorizia« sarebbe stato affondato. — È esatto che un sottomarino inglese ha lanciato il 29 giugno alcuni siluri contro una divisione d'incrociatori italiani della quale faceva parte il »Gorizia«; ma è altrettanto esatto che la divisione italiana evitò tali siluri con brillante manovra e che rientrò intatta alla propria base come i quattro cacciatorpedinieri di scorta. — È probabile che l'ammiraglio britannico, seguendo i metodi abituali della propaganda inglese abbia inventato questa notizia. — Non è possibile, infatti, che il comandante del sommergibile ed i suoi superiori abbiano mentito fino al punto di dare come certa l'esplosione della S. Barbara dell'Incrociatore.

Obmejni spopadi med Perujem in Ekvadorjem

Lima, 8. julija. Ip. Perujska vlada je objavila posebno uradno poročilo, ki pravi, da so ekvadorske čete dne 5. in 6. julija napadle tri perujske obmejne postojanke, tam pa so jih odbili in so ekvadorske čete pustile na bojišču 16 mrtvih in več ranjenih.

Perujski oddelki so imeli samo enega mrtvega. Predsednik perujske republike je poslal poslanico vojskujočim se četam na severni meji in jim je ponovil nalogo, da naj z nezlomljivo voljo branijo nedotakljivost perujskega ozemlja.

Prihod članov Rimske Kr. Opere v Ljubljano

Ljubljana, 8. julija.

Kakor napovedano, so prispeli člani Kraljeve Rimske Opere v Ljubljano v torek popoldne ob pol štiri. Na kolodvoru se je zbrala velika množica občinstva, ki je z radovednostjo in navdušenjem pričakovala drage goste.

Med drugimi so prihiteli, da pozdravijo slavne umetnike tudi Viceprefekt dr. Bissia, ljubljanski župan dr. Adlešič, upravniki gledališča Oton Župančič, ravnatelj opere dr. Vilko Ukmar, ravnatelj drame Golia in veliko številno članov ljubljanskih gledališč. Takoj, ko je prišel vlak na postajo, so mnogi spoznali slovečega tenorja Beniamina Giglia, ki je ljubeznivo odzdravil skozi okno, medtem, ko se je vlak ustavljaj. Iz vseh vagonov so takoj pričeli izstopati člani Rimske Opere. Pri vagonu, kjer je izstopil Beniamino Gigli je bil izrečen gostom prisrčen pozdrav in jim izročeno šopek cvetja.

Nato so gostje odšli s postaje in se odpravili v svoje hotele. Nocoj bo že prva skušnja v opernem gledališču v Ljubljani.

L'armata rossa prepara una difesa accanita

Berlino 8 luglio. Dopo la prima vittoriosa fase della campagna sul fronte antibolcevico, dove le truppe tedesche, nel breve giro di 14 giorni, non solo hanno completamente annullato i piani sovietici di aggressione contro il centro europeo, ma hanno bensì sconvolto il sistema delle difese di avamposti russi superando centinaia di chilometri, i prossimi sviluppi delle operazioni, come rilevano i giornali di questa capitale, si avranno presso la cosiddetta »Linea Stalin«. Il »Völkischer Beobachter« osserva che l'armata rossa, già pronta per spiccare il salto contro la Germania, l'Ungheria e la Romania è costretta ora a ritirarsi precipitosamente, su tutti i fronti, affidandosi all'unica speranza che le è rimasta cioè alla »Linea Stalin« che dista circa 400 chilometri dalle prime zone di operazioni, e cioè ad una distanza equivalente presso a poco a quella che divide la linea Maginot da Parigi. L'arma aerea germa-

nica, nota la »Börsen Zeitung«, martella ora progressivamente e senza interruzione le retrovie del nemico che si affana a convogliare il maggior numero di rinforzi possibili per questo ultimo baluardo sulla cui caduta però — sottolinea l'organo delle forze armate tedesche — non può esistere alcun dubbio. Anche la »Daz« ed il »Lokal Anzeiger« trattando lo stesso tema scrivono che i bolševichi tenteranno di difendere con tutti i mezzi questo baluardo della Russia Europea oltre il quale si estendono poi fino agli Urali le vaste pianure libere da qualsiasi apprestamento difensivo e inadatte ogni tentativo di resistenza. Tutto il retroterra sovietico, ricco di centri industriali economici, sarebbe quindi libero all'attacco germanico. Per questo il nemico, conclude il »Lokal Anzeiger« difenderà tale linea con estremo accanimento.

Angleška propaganda napoveduje sovjetski poraz

Rim, 8. julija. Ip. V zadnjih 24 urah angleška propaganda zelo zmanjšuje optimizem, ki je preveval poročila z vzhodnega bojišča. Jasno je, da je angleška propaganda prešla ukaz, da naj angleško javno mnenje pripravi na slaba poročila o položaju angleških prijateljev na vzhodu. Tako je angleška propaganda jasno izjavljala, da zbo sovjetska vojska zelo razočarana, če se sovjetskemu poveljstvu ne bo posrečilo ustaviti nemškega prodiranja proti Leningradu, Moskvi in Kijevu. Sovjetski vojak bo tedaj tako malodušen, da se ne bo več hotel vojskovati.

V nekem drugem poročilu pravi angleška propaganda, da sovjetska vojska kljub srditemu odporu ni mogla zmanjšati prodiranja nemške vojske, kajti ta prodira s 35-40 km hitrostjo

na dan. V drugem tednu vojskovanja je bilo nemško prodiranje še hitreje kakor pa v prvem. V popolnem nasprotju s sovjetskimi uradnimi poročili pa je angleška propaganda v Londonu tudi izjavila, da se na besarabskem bojišču rdeča vojska umika, da bi se tako izognila prenevarnemu pritisku s severa.

To stališče angleške propagande je značilno, kajti turški vojaški strokovnjak Stakib je zapisal v nekem turskem dnevniku, da se rdeče čete vojskujejo v mešanici ljudi, topov in orožja, sovjetsko poveljstvo pa ni prav nič računalo z osebnimi vrlinami nemške vojske in nemškega vojaka. Prav tako sovjetsko poveljstvo ni upoštevalo izkušnj nemškega poveljstva. Tudi ameriški listi so pod silnim vtisom nemških uspehov na vzhodnem bojišču.

Velika naloga sedanjega časa

Oh 11 letnici francoske katoliške delavske mladine je »La Croix« prinesel lep članek, kjer čisto določeno razlaga, kaj je ta lepa organizacija, katera se je pričela v Belgiji ter potem nadaljevala tudi na Francoskem, v teku enega desetletja koristnega naredila. Že od vsega začetka so bili pri nas možje, ki so spoznali potrebo, tako gibanje tudi pri nas začeti v prid mladim delavcem. Lahko rečemo celo to, da je ta misel že davno prej kakor v Belgiji, vzklikala na Slovenskem med možmi, kateri so imeli priliko kdaj delovati v delavskem gibanju. Toda naša javnost je bila takrat za tako gibanje še premalo zrela, šele zadnja leta je prizadevanje krščanskih delavskih organizatorjev našlo nekaj odmeva tudi med nami. Tako imamo po vzgledu belgijskih žostov tudi pri nas v katoliški akciji mlade katoliške delavce, ki so prevzeli težko nalogo mladi delavski naraščaj, duhovno in telesno, moralno in poklicno zavarovati ter pripraviti za veliki življenjski boj.

Zdaj pa, ko prihaja tudi za socialno življenje našega naroda nova doba, docela nov čas, je dvakrat naša dolžnost opozoriti slovensko javnost na veliko in skupno slovensko dolžnost, kako preskrbeti za mladi delavski naraščaj. Takisto je treba preusmeriti tudi socialno in narodno vzgojo našega kmečkega naraščaja, kar nam glasno velevalo dogodki, katere smo ponekod nedavno doživljali. Ko prihaja nov čas, mora naš narod vanj kreniti prešinjen novih in mladih idej, če hočemo da bo ostal v velikem dogajanju okoli nas.

Pred vsem pa je treba povedati na ves glas, da bo narodni slovenski šleji zvesto služil le tisti, ki ne pozna stremuštva, ki je bil vzgojen že od mladih nog v duhu idealizma in pozitivnosti za narodno slovensko skupnost. To pa še nikakor ni vse. Naši mladi naraščaj mora biti pripravljen ne le moralno, marveč tudi poklicno, da bodo naši slovenski delavci — to pa velja seveda tudi za druge poklice — v vseh ozihrh strokovno in stanovsko docela pripravljeni in usposobljeni. Ampak do popolne strokovne usposobljenosti mladega — zlasti revnega delavskega fanta je dolga pot, polna trnja in trpljenja. To pot je mlademu delavcu treba olajšati, da fant v pomanjkanju ne bi izgubil svojega poleta in idealizma. Hočemo reči, da je revne delavske fante treba tudi gmotno podpreti, če naj od njih pričakujemo, da bodo vztrajali. To vse je ne le izrazita krščanska in socialna dolžnost, marveč tudi velika narodna zahteva sedanjega časa.

Kakor piše omenjeni francoski list, je prva naloga mladih žostitnih organizacij, boriti se zoper nevarnosti, ki groze mladim delavcem med delom. Druga naloga je ta, da pripravljajo mlade delavce za delo v njihovem poklicu. Tretja pa je skrbeti, da ostanje mladi delavci zavarovani pred moralnimi nevarnostmi tudi takrat, kadar imajo počitek. Sicer pa organizacija skrbi za svoje mlade člane, kadar so brez dela ter jih usposablja tudi za delo in boj proti drugim vrstam socialnega in moralnega zla v svetu. Sredstva v dosegu tega namena pa so velika.

Tudi pri nas te naloge čakajo svoje popolnejše rešitve. Toda sredstva za dosego tega namena je treba zbrati. O njih bomo o priliki še govorili. Vsekakor pa je tukaj naša narodna slovenska skupnost poklicana, da v tem sodeluje. Zlasti tisti so poklicani, kateri so doslej morda mislili, da jih socialne naloge slovenskega malega in mladega človeka nič ne brigajo.

Kakor je naloga tega malega gibanja tudi v tem, da v mladih dušah zatrti tisti grdi stanovski egoizem, prav tako prihaja čas, ko moramo v svoji slovenski, narodni skupnosti z vsa

silo zatrti kruti egoizem posameznih slojev, zlasti tistih, ki svoje blagostanje naslanjajo na minevačo načela sebičnega kapitalizma.

Po teh nazorih le se bo dala ustvariti tudi lepa in idealna slovenska narodna skupnost, iz katere naj bi bila za vsakdar izločena sleherni sebičnost ter sleherno stremuštvo. In sicer: če ne z milo, pa s silo!

Gospodarstvo

Organizacija hrvatske železarske industrije. Vsa nahajališča bosenske železne rude so sedaj, kakor je znano, na Hrvaškem. Pred kratkim je izdala hrvaška vlada odlok o reorganizaciji bivšega »Jugočelika«. Njegova naslednica je delniška družba »Hrvatski rudnici i talionice«, ki obsega sledeče rudnike in podjetja: Rudnik in železarno v Varešu, kjer kopljejo železno rudo. Tam imajo tudi plavže in toplotne železne. Dnevno nakopljejo v Varešu 500 ton železa, ki ga po večini sedaj že vsega predelajo doma. Nekaj so ga prej vozili na Jesenice, sedaj pa ga bodo izvažali v inozemstvo na predelavo. V tem rudniku je tudi siderit, limonit in hematit. Samo železne rude proizvedejo letno 100.000 ton. V toplotnici sta dva plavža. Prvi ima 130, drugi pa 80 ton dnevne produkcije. Tu proizvajajo belo surovo železo, ki se potem predeluje v Zenici v kovano železo, in pa sivo surovo železo, ki ga uporablja varšavska livarna. V vseh varških podjetjih je zaposlenih nad 1700 delavcev. — Premogovnik v Zenici je drugi veliki rudnik v Bosni, ki proizvaža letno 300.000 ton črnega premoga. — Premogovnik v Brezi, ki prav tako spada v to delniško družbo, proizvaža letno 245.000 ton črnega premoga. — Rudnik železne rude v Ljubiji daje limonit, siderit in nekaj galenita. Letna produkcija znaša 410.000 ton. — Preostane še železarna v Zenici, ki ima pet Martinovih peči s skupno letno kapaciteto 10.000 ton surovega kovanega železa in jekla. L. 1937 je bila tu ustanovljena nova valjarnica. Ta izdeluje polfabrikate, ki pa se predelujejo naprej v stari valjarnici, ki izdeluje razne vrste železnice, tračnice, žice itd.

Kruh v Zagrebu. Tudi na Hrvaškem, kjer imajo za lastno potrebo in še za izvoz žitaric, vlada pomanjkanje pšenične moke in bo vladalo, dokler ne bo prihajala iz mlinov nova moka. Zato je tudi tam predpisana enotna moka in peči smejo pečiti kruh v predpisanih hlebčkih po 80, 40 in 20 dkg. Enotna moka je mešana takole: 55% pšenične, 35 odstotkov koruzne in 10% ržene. Predpisane so tudi cene za kruh. Hlebček po 80 dkg velja 4.50 dinarja, mleko velja v Zagrebu 4.50 din litra.

Nova hrvaška zavarovalnica »Domovina«. Ustanovljena je nova zavarovalnica »Domovina«, ki bo po vladni odredbi prevzela zavarovanje vseh tistih zavarovalnic bivše Jugoslavije, ki ne delujejo več na Hrvaškem.

Grške železnice. Eno najvažnejših in v sklopu grškega gospodarstva najzanimivejših vprašanj je vprašanje grških železnic. Grško železniško omrežje je šlo pred sedanjostjo vojno 2667 km. Od tega je bilo 1444 km železniški prog z normalnim tirom, ostalo pa so bile ozkotirne železnice. Večina prog je bila državna last, nekatere pa so bile v lasti zasebnih družb pod državnim nadzorstvom. Transziti iz zunanega sveta so šli preko bivše Jugoslavije, Bolgarije in evropske Turčije po normalnotirnih progah, ki sta jih upravljali država ter Francosko-grška družba. Državne železnice, ki so imele efektivnih 1326 km so bile pod upravo dveh ravnateljev: v Atenah in v Solunu. Francosko-grška družba je imela koncesijo za tiste proge, ki jih je od L. 1929 upravljala Vzhodna železniška družba. Njihova efektivna dolžina znaša 180 km. Med drugovrstnimi železnicami so bile najvažnejše peloponeške železnice, ki jih je upravljala Pirejsko-aten-

Razmejitve med Hrvaško in Ljubljansko pokrajino

Zagreb, 8. julija. Ip. Mešana italijansko-hrvaška komisija je izvedla razmejitve med Hrvaško in novo Ljubljansko pokrajino. Meja gre od točke pri vasi Osilnica in nato po stari meji med Hrvaško in Kranjsko do točke na meji med Hrvaško in Nemčijo in sicer na hrihah Gorjancev.

Ta teden pričakujejo tudi ureditev meje med Hrvaško in Črno goro, ta razmejitev pa bo izvedena tako, da bodo upošteване sestavine in etnični ter zemljepisni podatki.

Letala bombardirala Sueški kanal

Berlin, 8. julija. Ip. DNB poroča, da so v noči na 6. julij nemška letala metala bombe razne vrste na Sueški kanal. Bombe so zadele važne cilje. Dne 6. julija pa so nemška letala podnevi napadla Aleksandrijo, bombe so zadele pristaniške naprave in tovorno postajo.

Newyork, 8. julija. Angleška oklopna ladja »Rodney«, ki je bila poškodovana v boju z »Bismarckom« je sedaj v popravilu v Bostonu. Ladjo bo treba popravljati dva do tri mesece.

Štetje prebivalstva v Ameriki

Newyork, 8. julija. Po najnovejšem štetju imajo Združene države Sev. Amerike 131 milijonov 700 tisoč prebivalcev. V državi je nad sto mest, ki ima več kot 100.000 prebivalcev.

ske-peloponeška družba. Edina električna železnica je med Atenami in Pirejem. Je deset kilometrov dolga in jo je upravljala Družba za električne železnice. Ta proga je opravljala promet med prestolnico in glavnim grškim pristaniščem in je spadala med najudobnejše in najkoristnejše grške proge. Načrti za bodočnost predvidevajo v Grčiji — kakor poroča Italijanska gospodarska obveščevalna služba — veliko razširitev električnega železniškega omrežja.

Tudi madžarska vlada je povišala prejemke državnih službenecv in upokojencev. To je drugo zvišanje uradnih plač v kratkem času. Uradnikom so zvišane plače za 5.5%, upokojencem pokojnine za 7%, družinska podpora za ženo je povišana za 50% in povišana je podpora še za tretjega otroka.

Nove proge na Hrvaškem. Kakor smo že pisali, delajo sedaj še drugi tir na progi Zagreb—Dobova. Prav tako se nadaljuje gradnja proge Bihač—Krin. V gradnji je tudi nova proga Banja Luka—Ukrina, ki naj bi se potem nadaljevala preko Žepče do Sarajeva. Za zvezo Slavonije z Bosno bi prišla v poštev zgraditev proge Brčko—Tuzla—Žepče. Unska proga bo dobila podaljšek Karlovac—Bihač, ki bo olajšala zvezo med Zagrebom in Dalmacijo. V načrtu je še več drugih prog. Letos je odobrenih za nove proge 300 milijonov dinarjev.

Madžarska je povišala izdatke za oboroževanje. Madžarski finančni minister je izjavil, da je vlada zvišala izdatke za narodno obrambo in oboroževanje od 400 na 2800 milijonov pengvov.

Maksimiranje dividend v Nemčiji. Nemški gospodarski listi in nemški gospodarski krogi se sedaj mnogo pečajo z novo odredbo, ki dovoljuje poljubni porast dividend raznih delniških družb na račun sedanje vojne. Vladni krogi, ki vodijo nemško gospodarstvo, skušajo na gospodarskem polju brezobzirno uveljaviti načelo, da naj se nikdo ne obogati na račun vojne. Prva odredba za dosego tega cilja je bila ustavitve naraščanja cen na eni strani, tej pa je sledila določitve maksimalnih plač, ki ne smejo biti višje, kakor to ustreza zakonito ustaljenim tržnim in življenjskim razmeram. Preostalo je še najkočljivše, pravno in gospodarsko najbolj zamotano vprašanje dobičkov velikega kapitala v raznih investicijah, delniških družbah itd. Zaradi vojne konjunktura bi bili lahko finančni uspehi podjetnikov največji in bi vse odredbe o zabranitvi previsokih dobičkov ne dosegle zaželenega cilja. Zato je izšla še uredba o maksimiranju dividend. Nobena kapitalna družba ne sme razdeliti dividende nad 6%. Tako so torej preprečeni visoki dobički pri podjetjih, katerih dividende bi narasle nad 6%. Previski so določeni za druge namene.

Sprememba v združnem registru. Pri Stavbni zadrugi »Slovenski dom« z omejeno zavezo v Kočevju se je izbrisal dosedajni član upravnega odbora Hren Jernej, vpisal pa se je na novoizvoljeni član upravnega odbora Martinčič Franc v Kočevju št. 185.

Sprememba v združnem registru. Pri zadrugi »Samopomoč učiteljskih otrok v Ljubljani, zadruga z omejenim jamstvom«, se vpiše član upravnega odbora Faganel Anton, učitelj v Ljubljani, Privoz št. 6.

Pridelovanje sladkorne pese v Evropi. Čeprav so podatki o stanju in površini posevkov sladkorne pese v Evropi zelo skopi, je vendar Mednarodni poljedelski inštitut v Rimu izračunal, da je letos vključno z Rusijo v Evropi posejanih okoli 3.240.000 ha sladkorne pese, kar odgovarja površini lanskim posevkov. Površina posevkov je povečana v Nemčiji, Češki, Moravski, bivši Poljski, Slovaški, Švici, Danski, Bolgariji, Madžarski in Romuniji. Tudi v Španiji in Franciji so letos verjetno posvetili večjo skrb sladkorni pesi. V Italiji, kjer so posevki sladkorne pese oblastno določeni in preračunani, v Belgiji in na Švedskem je opaziti majhno nazadovanje. Na Finskem in Angleškem je površina posevkov sladkorne pese nespremenjena, isto je verjetno tudi v Sovjetski Rusiji ter v pokrajinah bivše Jugoslavije.

Albanski petrolejski vrleci. Država je dala petrolejski družbi »Azienda Generale Italiana Petroli« AGIP nadaljnji kredit 50 milijonov lir za preiskovanje terena in za pridobivanje nafte v področju Patos v Albaniji.

Romunija uporablja metan. Zadnje čase je vedno težavnejša oskrba romunskih mest, za prevoz pa primanjkuje potrebnih prevoznih sredstev. Da bi odpravile ta nedostatek, so sklenile romunske metanske družbe na zadnji seji, da bodo ustanovile posebno družbo z nalogo, preskrbovati Bukarešto z metanom za industrijo in za kurjavo.

Gospodarsko sodelovanje Italije v Podonavju in na Balkanu. Že pred sedanjostjo vojno se je Italija zelo zanimala za gospodarstvo na donavsko-balkanskih trgih. Po novi ozemeljski ureditvi v teh krajih je Italija že dejansko pokazala mnogo iniciative za gospodarsko sodelovanje. Veliko aktivnost kažejo italijanske tvornice Fiat, ustanovljena je Italijanska Podonavska Paroplovna družba, Družba za gradnjo cest v Romuniji, na vidiku je ustanovitev italijansko-romunske družbe za izkoriščanje romunskih rudnikov ter ustanovitev družbe Citar z osnovno glavnicno 20 milijonov lir za vnovčevanje romunskih poljedelskih in živinorejskih presežkov. Napovedane so tudi nove investicije italijanskega kapitala v Podonavju s posredovanjem Italijansko-bolgarske trgovske banke ter Kreditne banke v Sofiji.

ogilas

V SLOVENCU • SIGUREN USPEH

Državni zavod za izdelovanje zdravil so ustanovili na Hrvaškem. Kakor je znano, je bil Zagreb že v bivši Jugoslaviji sedež tvornice za izdelovanje zdravil za celo državo. Sedaj se bo tovarna »Pliba« prekrstila v »Pliva«. Zavod bo samostojno državno podjetje pod nadzorstvom zdravstvenega ministra, denarna sredstva pa bo dobival od države.

Konzum tobaka na Nizozemskem. Na Nizozemskem je izredno visok konzum cigaret, cigar in tobaka. Podatki za leto 1939, ki so bili sedaj objavljeni, nam kažejo, da je šla na Nizozemskem v tem letu ena osmina vsega narodnega premoženja samo za tobak. Leto 1939 so Nizozemci pokadili 1.677.622.000 cigar za 5.234.513.000 goldinarjev. Od leta 1925 do 1939 se je povečal konzum cigaret in tobaka v vrednosti poldelež milijarde goldinarjev.

Letošnja žetev na Hrvaškem je dobra. Ječmen je na Hrvaškem že požel, prav tako pa tudi rž in ankerska pšenica. Te dni se že začenja splošna žetev navadne domače pšenice. Ozimina je letos po vsej Hrvaški dobra, ponekod celo zelo dobra. Slama je res sicer letos bolj kratka, toda klasje je lepo razvito, tako da v žitornem Sremu in Slavoniji z gotovostjo pričakujejo 8-10 stotov rži in ječmena ter 8-12 stotov pšenice na jutro posejane zemlje. Letos je bilo tudi posejane več zemlje z žitaricami, kakor navadno, tako da bo žitna letina res ugodna. Jarina — koruza, krompir, bob, sladkorna pesa, lan in konoplja — je bila sploščka precej slaba, ker so bili letošnji pomladanski meseci zelo hladni in deževni. Ko je nastopilo lepo vreme, so se tudi ti posevki popravili. Krompir se zelo lepo razvija. Koruza je precej zaostala in so jo morali ponekod ponovno saditi. Detelja, grah in fižol bodo imeli letos rekordno letino. Sena je bilo veliko, samo da je bilo zaradi pomladanskih povodnj marsikje blatno. Ko so ga sušili, je bilo zelo deževno in ga je mnogo pokvarjenega. Kakor torej vse kaže, bodo pridelali Hrvati letos še kar dovolj kruha.

Novosti v poštnem prometu. Na Spodnjem Štajerskem in Gorenjskem je sedaj uveden docela v Nemčiji veljavni poštni promet. Ista določila, ki veljajo za poštni promet med Nemčijo in nevtralnim inozemstvom, veljajo sedaj tudi za te kraje. S Hrvaško veljajo za paketni promet iste določbe, kakor so veljale za bivšo Jugoslavijo. Brzotvori so dovoljeni vse hrvaške kraje iz stare Nemčije, vzhodnih nemških pokrajin, iz Češkega in Moravskega protektorata, Poljske, Luksemburga, Alzacije in Lotaringije. Za poštni promet s Solunom so v veljavi navadna poštna določila z ali brez dodatka za zračno pošto.

Urad za kontrolo cen v Srbiji. Pri kmetijskem ministru v Belgradu je ustanovljen poseben urad za kontrolo cen. Vodijo ga Srbi sami, z nasveti pa mu stoji ob strani bivši vodja urada za kontrolo cen na Koroškem Fischer. Doslej je imela nadzorstvo nad cenami policija. Kakor poroča »Süddeutsche«, je bila prva naloga tega urada nova ureditev krušnih cen. Sedaj je v Srbiji največ koruznega kruha, cene pa so mu ponekod zelo narasle, saj so morali dati zanj do 8 dinarjev, kar je obupno drago, če pomislimo, da je pred dvema leti stal kilogram pšeničnega kruha 2 do 3 dinarje. Kruha iz pšenične moke skoraj ni, prav tako tudi ne kruha iz mešane moke. Pšenična moka, ki je veljala krej 235 din, je sedaj po 700 din in se je torej podražila za več kakor 300%, druga krušna moka pa za 200%. Na zahtevo nemških oblasti so bile postavljene nove maksimirane cene koruzi in koruzni moki. 100 kg velja 250 din, koruzna moka 3.50 din kilogram in cena za kilogram koruznega kruha v bodočnosti ne sme prekažati 5 din. Kjer so sedaj v veljavi nižje cene, tam morajo te cene tudi v bodoče ostati. Splošno pravilo, ki velja za ceno, je, da se ne smejo zvišati nad tiste cene ki so veljale pred vojno v bivši Jugoslaviji. Za druge predmete zaenkrat še ni maksimiranih cen, toda urad za kontrolo cen jih že pripravlja.

Dveletno gospodarstvo samostojne Slovaške. Slovaški gospodarski minister, dr. Medricky je objavil dveletno gospodarsko bilanco slovaške samostojnosti. V tem času so Slovaki zgradili 570 km cest za 450 milij. kron, 133 km železniških prog za 289 milij. kron. Telefonsko omrežje je bilo podaljšano za 4000 km, 108 novih občin je dobilo električno razsvetljavo. Poljedelske melioracije in kanalizacije so veljale 105 milij. kron in s tem je bilo rešenih 90.000 ha zemlje pred nevarnostjo poplav. 22.000 ha neobdelane zemlje je bilo spremenjeno v pašnike. Delavske plače so bile povišane za 26%. Ureditve rudarskih pokojin nekdanjih avstr. ozemelj. V teku je uveljavljanje dekleta-zakona, s katerim se ureja vprašanje pokojnin in dajatev bratrovskih skladnic, ki so bile na nekdanjem avstrijskem ozemlju, ki je leta 1918 pripadlo Italiji. Vse njih zavarovalne posle je prevzel fašistični zavod za socialno zavarovanje (I. N. F. P. S.).

Zaposlitev žensk v Nemčiji. Po najnovejših nemških statistikah je sedaj zaposlenih nad 300.000 žensk v raznih panogah nemške narodne proizvodnje. Čeprav zaradi spontanega pritoka žensk v razne panoge narodne proizvodnje niso potrebne posebne norme, vendar iz razlogov socialne pravičnosti — po poročilih iz istih virov — sedaj preučujejo zakonski predlog, ki naj uredi pravice in dolžnosti v narodni proizvodnji zaposlenih žensk. Indeks v Nemčiji zaposlenih delavk je — začeti od 100 — naslednji: leta 1934 108, 8; leta 1935 112, 7; leta 1938 135, 9; leta 1939 149, 6; leta 1940 150.

EIAR — Radio Ljubljana

Sreda, 9. julija: 7.30 poročila v slovenščini — 7.45 operetna glasba, med odmorom ob 8 napoved časa — 8.15 poročila v italijanshčini — 12.30 poročila v slovenščini — 12.45 komorna glasba — 13 napoved časa — 13.15 uradno vojno poročilo v slovenščini — 13.17 simfonični koncert pod vodstvom mojstra Alcea Galliera — 14 poročila v italijanshčini — 17.15 koncert sopranistinja Lovsetove in basista Friderika Lupše — 19 tečaj italijanshčine, vodi g. prof. dr. Stanko Leben — 19.30 poročila v slovenščini — 19.45 slovenska glasba — 20 napoved časa, poročila v italijanshčini — 20.20 pogovor v slovenščini — 20.30 prenos iz ljubljanske opere: izredno gostovanje Kr. Opere iz Rima. Med odmori: Okrog 21 beseda v slovenščini, okrog 22 pogovor v slovenščini, okrog 22.45 poročila v slovenščini.

Turški protest v Londonu

Ankara, 8. julija. Ip. Turška vlada je poslala formalno protestno noto angleški vladi zaradi tega, ker so angleške pomorske sile v turških teritorialnih vodah pretekli petek potopile francoski vojaški transport.

Boji v Siriji

Beirut, 8. julija. Ip. Francosko poveljstvo v Siriji je objavilo dne 7. julija naslednje vojno poročilo: Nobene spremembe splošnega položaja. Angleški napad ob obali se je razvil v hud boj v bližini Damurja in boj je večeraj jutraj še trajal. V ostalih odsekih ni bilo nič posebnega. Francosko letalstvo je bombardiralo vse cilje, ki jih je označilo izvidniško letalstvo. Delovanje francoskega letalstva je bilo zelo uspešno v bližini Deir Es Zora. Ponoči so angleška letala trikrat napadla Beirut. Bombe so padle na razne dele mesta. Med civilnim prebivalstvom je bilo nekaj žrtvev.

Beirut, 8. julija. Ip. Uradnega francoskega vira poročajo, da je bil večeraj ob 9 položaj nespremenjen na vsem bojišču. Francoske čete se povsod upirajo sovražnemu pritisku. Ponoči je angleško letalstvo izvedlo tri napade na Beirut in je metalo bombe na mestni predel San Michele in na obalo. Pet hč je bilo porušenih. Ena oseba je bila ubita, ena pa ranjena. Ena bomba je padla na pravoslavno pokopališče in razdejala nekaj grobov.

Spletke v Perziji

Berlin, 8. julija. Ip. Iz uradnega vira je bilo objavljeno, da nemška vlada s potrebno pozornostjo spremlja glasove, ki jih širi angleška in ameriška propaganda. Iz teh novic pa se lahko vidi, da se pletejo spletke proti neki državi na Bližnjem Vzhodu, to je proti Perziji.

Seja bolgarskega parlamenta

Sofija, 8. julija. Ip. Jutri, dne 9. julija, se bo sestal bolgarski parlament na izredno sejo in na dnevnem redu je sprejem izrednega proračuna za osvobodene pokrajine v Macedoniji in v Traciji in več zakonov finančnega značaja. — Kralj je večeraj v zvezi s sejo parlamenta sprejel predsednika vlade Filova. Finančni minister je izjavil časnikarjem, da je bilo vplazano že celotno notranje posojilo v višini dve in pol milijarde levov in je ta vsota bila prekočena za 500 milijonov.

Sovjetska vlada ni poslala note v Tokio

Berlin, 8. julija. Ip. Pristojni krogi v Berlinu izjavljajo, da jim ni nič znanega, da bi bila sovjetska vlada poslala japonski vladi v Tokio noto, v kateri bi zahtevala, da naj japonska vlada čim prej pojasnijo svoje stališče o vojni med Nemčijo in Sovjetsko zvezo.

Hrvaške žide preselijo na Pag

Zagreb, 8. julija. Po odloku poglavnika bo velik del zagrebških Judov preseljen na otok Pag, kjer bodo zaposleni pri javnih delih.

Potres v Dalmaciji

Zader, 8. julija. Ob 0.45 je bilo čutili v Zadru precej močan potresni sunek, ki je trajal nekaj sekund. Povzročil ni nobene škode.

Helsinki, 8. julija.

Ip. Trije Estonci, ki so prišli sem iz Stockholma, izjavljajo, da so Sovjeti na Estonskem ob izbruhu sovražnosti mo bilizirali vse moške od 16. do 40. leta in jih poslali na bojišče v Besarabijo in v Bukovino.

La consegna del Gonfalone di S. Marco al Comune di Veglia in Dalmazia. — Izročitev prapora sv. Marka občini Krk v Dalmaciji.

Kanonik dr. Zupan na zadnji poti

Ljubljana, 8. julija.

Včeraj popoldne je bilo truplo rajnega kanonika dr. Zupana položeno v zemljo pri sv. Križu. Pogrebni eprevod je vodil g. škof dr. Rožman ob asistenci ter v spremstvu vsega stolnega kapitulja. Ob 4 popoldne je Prezvišeni pred hišo žalosti blagoslovil truplo, ki je bilo nato ob petju bogoslovskega zbora prenešeno v stolnico, kjer so bile slovesne molitve za rajnika. Po končanih molitvah so truplo položili na mrtvaški voz, nakar se je začel premikati dolg sprevod proti Sv. Križu. Kondukt je ves čas vodil prevzvišeni g. škof dr. Rožman, ki je rajnika tudi pokopal.

Med sorodniki, ki so prihili z Gorenjskega na pogreb, smo opazili tudi pisatelja g. Fr. S. Finžgarja. Pred krsto je korakalo močno zastopstvo Rokodelskega društva s svojo društveno zastavo. Za krsto in sorodniki pa so stopali poleg velikega števila duhovščine zastopniki raznih ustanov in organizacij, ki je rajnik v njih vneto sodeloval. Med drugimi smo opazili v pogrebnem sprevodu dekana teološke fakultete vseuč. prof. dr. Turka ter gg. dr. Aleša in dr. Franceta Ušeničnika kakor tudi predsednika tiskovnih podjetij Ljudske tiskarne vseuč. profesorja dr. Odarja, generalnega ravnatelja Košička, ravnatelja Kramarča. Zastopani sta bili tudi uredništvi »Slovenca« in »Slovenskega doma« po več urednikih z glavnim urednikom »Slovenca« dr. Ahčinom. Poleg drugih redovnih zastopnikov se je udeležil pogreba tudi stiški opat g. dr. Kostelec. Mestno občino je zastopal podžupan dr. Ravnihar z dr. Leskovcem; univerzo rektor dr. Slavič; Prosvetno zvezo dr. Lukman.

Pogreba se je udeležilo tudi mnogo profesorjev in ravnateljev ljubljanskih gimnazij, med njimi ravnatelj M. Bajuk, dr. Capuder, Prijatelj itd. saj je rajnik dolga leta z veliko ljubeznijo vzgajal našo gimnazijsko mladino. Zato ni čuda, da se je pogreba udeležilo tudi mnogo pokojnikovih bivših dijakov ter zlasti mnogo katoliških dijakov, ki je rajnik v njihovi organizaciji KA toliko deloval ter se za njo trudil.

Pogreb je pričel, kako je slovenska katoliška javnost znala ceniti veliko in skrito delovanje rajnega kanonika dr. Zupana, ki naj mu bo Bog bil en plačnik.

Smrtna žrtev kopanja

Zalna na Dolenjskem, 8. julija.

Kakor blisk se je včeraj popoldne razširila po žalski fari in okolici žalostna novica: »Plešetov« Lojze je utonil. Nihče ni mogel tega verjeti, šele mrtvaški zvon pri farni cerkvi je potrdil to žalostno vest.

Pokojni Javornik Lojze je s tremi brati sušil seno pod Boštanj-skim gradom. Ker je bil dan vroč, so se šli po kosilu malo ohladiti v vodo. Lojze je prvi priplaval na globoko vodo. Ko pa je plaval zopet proti bregu, je nenadoma zginil v vodi. Čez dobre četiri ure so ga našli, a na žalost — mrtvega. Kljub takojšnji zdravniški pomoči mu ni bilo mogoče več rešiti življenja, ker ga je zadela kap. Nad vse žalosten je bil prizor, ko so ga bratje pripeljali mrtvega domov k materi in očetu, katera sta stavila ves up in nado v svojega najstarejšega sina.

Lojze je ravnokar dopolnil 21 let. Bil je zaveden in dober katoliški fant. Udeleževal se je mnogo v društvenem življenju. Bil je tudi dober športnik, saj je ravno on prinesel FO Zalni največ točk, da je letos prvak Slovenije in si priboril zlato baklo uredništva »Slovenca«. Imel je polno načrtov in še mnogo je obetal, toda volja Višnjega je hotela drugače. Naj mu sveti večna luč! Domačim naše iskreno sožalje. Pogreb bo v sredo, 9. julija po jutranjih vlakih.

Dno Ljubljance betonirajo

Začetek preteklega tedna je Ljubljana zopet toliko padla, da so mogli zapreti zatvornico na Špiči. Tako je bilo mogoče začeti z nadaljevanjem že tolikokrat prekinjenih gradbenih del v strugi Ljubljance ob stari cukrarni, kjer bo zgrajena nova zatvornica. Gradbeno podjetje M. Čurk je prvo polovico preteklega tedna čistilo strugo in gradilo potrebne nasipe, ki so zadržali vodo od leve polovice še nebetonirane struge. V drugi polovici tedna so začeli betonirati dno. Betonska dela napredujejo sedaj zelo hitro in v torek popoldne so že zabetonirali okrog 50 metrov betonskega dna v nadjezju. S tem je dno struge nad zatvornico v celoti zabetonirano. Do konca tedna bodo zabetonirali s poldrug meter debelo betonsko ploščo tudi dno v levi polovici struge nad zatvornico samo. Prihodnji teden pa bodo nadaljevali z betoniranjem dna v podjezju. Na kraju leve polovice struge štrli iz struge še konglomeratno skalovje, katerega bo treba odkopati

in razbiti okrog 50 kub. metrov, nakar bo struga urejena. Sedaj dela z veliko naglico okrog 40 delavcev in če v mesecu dni ne dobimo posebnih povodnj, bodo dela ob stari cukrarni v glavnem zaključena. S tem bo seveda opravljena šele prva polovica gradbenih del, saj bo treba zgraditi še vso zatvornico, ki pa bo posebej obdana,

Gospodarske osnove sedanje Srbije

Prvi znak obnovljenega gospodarstva v novi Srbiji je bila ustanovitev Srbske narodne banke dne 3. junija, ki je zamenjala jugoslovanski dinar s srbskim dinarjem in je proglasila moratorij za tiste, ki jih je vojna hudo prizadela. Zaradi vojnih posledic gospodarski položaj v Srbiji ni ugoden. Vse drugačen položaj bi imela v normalnih časih. V Srbiji je sedaj 2.700.000 do 2.800.000 prebivalcev na 38.000 kv. kilometrih. 60% tega ozemlja je pripravnih za poljedelstvo. Pridelujejo v prvi vrsti koruzo, katere je 1 milijon ton, kadar je letina dobra. Za domačo uporabo imajo tudi pšenice dovolj. Koruza služi za domačo uporabo, za izvoz in za paitanje svinj. V začetku tega stoletja je Srbija izvažala največ svinj. Tudi v bodočnosti bo igrala to vlogo. Ovčereja je pomembna in izvoz mleka iz Srbije se bo v prihodnjih letih izdatno dvignil. Drugi izvozni produkti so še purani, perutnina, sadje, zlasti slive in mogoče tudi konoplja. Razen konoplje v Srbiji ne prideljuje večje količine industrijskih rastlin. V prejšnji Moravski banovini, t. j. v pravi Srbiji, so pridelali l. 1938-39 povprečno na ha (v meterskih stotih): pšenice 12,32, ječmena 10,13, rži 8,37, ovsa 5,85 in koruze 9,63. Dejstvo, da se Srbija lahko sama prehranjuje in da ima poleg tega še bakrene, svinčene in cinkove rude, predstavlja solidno gospodarsko osnovo za to deželo. Važna je tudi produkcija dragocenih kovin, kakor zlata in srebra. Železa Srbija nima, plavži v Majdanpeku predelujejo le pirit, ki ga proizvajajo 50.000 ton letno. Premoga imajo na leto poldrug milijon ton. Polovico je rjavega premoga, polovico pa lignita. Tudi antimonova ruda, ki je je imela bivša Jugoslavija letno 20.000 ton, je vsa na srbskem ozemlju.

Več belgrajskih delniških družb bo moralo biti likvidiranih. V bivši Jugoslaviji so namreč skoraj vse delniške družbe prensle svoj sedež v Belgrad. Po statistikah iz leta 1937 je bilo v Belgradu 22% celotnega delniškega kapitala bivše Jugoslavije in v Belgrad je šlo 41% celotnega čistega dobička vseh delniških družb v državi. Od 6000 velikih trgovskih firm je imelo l. 1939 51% teh firm svoj sedež v Belgradu. Te se bodo morale sedaj preseliti tja, kjer so bile prej in kjer imajo svoje obrate.

Srbske banke so imele l. 1937 1303 milijone din kapitala, to je 20% celotnega kapitala bivše države in samo 20% hranilnih vlog. Banke so

Koncert solistov Kr. Opere iz Rima

na Kongresnem trgu pred Nunsko cerkvijo.

V sredo zjutraj ob 8 se bo začela predprodaja vstopnic za ta veliki koncert v veži Filharmoničnega poslopja na blagajni Kina Matice. Predprodaja bo danes v sredo od 8 do 12 in od 14 do 18. Jutri v četrtek pa od 8 do 12 in od 14 do 16. Takoj po 16 bosta dve blagajni na Kongresnem trgu in sicer ena pri lekarni Bahovec, druga pred Novo Založbo. Za koncert na Kongresnem trgu se prodajajo bele in zelene vstopnice. Najprvo bodo v prodaji bele vstopnice, ki veljajo tudi v tem slučaju, če bi se moral vršiti koncert zaradi slabega vremena v veliki Unionski dvorani. Na belih vstopnicah, ki veljajo za sedeže, je najprvo označena vrsta in številka sedeža za Kongresni trg. Spodaj pa je označba za slučaj, če bi se vršil koncert v Unionski dvorani. Tako je vsakemu lastniku bele vstopnice za sedež zagotovljeno mesto na obeh krajih. Prosimo, da občinstvo samo pazi na vse, da se izognemo vsem neprilikam. Prav tako veljajo bele vstopnice za stolice za Kongresni trg in Union. Ker pa je na Kongresnem trgu polovico več sedežev kakor v Unionski dvorani, se bodo prodajale tudi zelene vstopnice, ki veljajo pa samo za koncert na Kongresnem trgu. Če bi se moral koncert preložiti v Unionsko dvorano, bo povrnila Matična knjigarna za zelene vstopnice. Občinstvo prosimo, da si kupi vstopnice v predprodaji. Glede dohoda sporeda in vseh drugih podrobnosti bo objavljeno vse v četrtekovi številki našega dnevnika. Prostor na Kongresnem trgu je razdeljen v tri skupine sedežev. Sedeži v sredini, ki odgovarjajo 1.-15. vrsti v Unionu, so po 15 lir. Sedeži v desni skupini proti kavarni »Zvezdic« odgovarjajo v Unionu sedežem od 16. do 30. vrste, so po 10 lir. Sedeži leve skupine proti Gradšču, odgovarjajo ozadju Unionske dvorane in balkonu, so tudi po 10 lir. Stojšče bo za Kongresni trg dovolj na razpolago po 3 lire. Ponovno opozarjamo na predprodajo, ki bo začela danes ob 8 zjutraj v veži Filharmoničnega poslopja.

Slabo in dobro v filmu

Katoliški pisatelj in predvsem kritik mora reči s sv. Pavlom: »Če bi mi bilo za vsečnosti ljudi, bi ne bil služabnik božji. Zatorej je treba v kritiki o naših filmih podčrtati pomen dobrega pred pomenom lepega.

Kaj občutimo v umetnosti, predvsem pa v filmu kot nemoralno? V ožjem pomenu vse, karkoli draži občutke in navaja k nemoralnemu življenju. V širšem smislu pa je nemoralno vse tisto, kar bi utegnilo človeka zavesti do tega, da bi se pregrešil zoper zapovedi — pa bodi da zoper božje ali človeške, naravne ali pozitivne. V tem pomenu pravimo o kakem filmu, da je nemoralen, če je opisan v njem kak hud zločin, na primer umor, samomor, rop, umor otroka in slično. Zlasti pa takrat, če film na kak način izraža, da soglašajo s tem zločinom. Tudi če zločin vzbuja v gledalcu grozo ali nejevoljo, je treba, da smo pozorni na film. Tu velja kriterij: učinkovanje filma, da nagne duha gledalca k zločinu. Nemoralen je tudi tak film, ki vsebuje take prvine, ki uničujejo resnico in naprave, ki tvorijo varnost in obrambo moralnega življenja. To so zlasti tisti filmi, ki se lahkomišlno igračkajo z zakonskim življenjem in z družino. Vprav take filme je treba jako strogo pre- in obsojati. To zahteva avtoriteta Cerkev same.

Opomini o slabih filmih naj opozarjajo občinstvo, ali je dovoljeno tak film gledati, hkrati pa naj ga posvarijo sprito šunda. Potrebno je, da se vsak film da prej v presojo in razsodo. To naj bi bila v slehernem narodu naloga posebne komisije katoliške delujočih ljudi. Ko je film ocenjen, naj bi se te ocene objavile ljudstvu. To je tudi želja sv. očeta, ki je izrazil v svoji poslanici »Vigilanti curae« (Cuječemu skrb).

Moč katoliškega časopisa na področju filma je velika, če je urejena in se zaveda svoje dolžnosti. Tako je svoj čas v Belgiji izvrstno deloval tozadevni urad, ki je preskušal filme in dajal navodila katoliškemu časopisu. Res da je proti temu ugovarjala »Zveza kinematografov« v Antverpnu, češ da ima veliko škodo zaradi pisanja katoliških listov in da ne bo več dajala tozadevnih oglasov v te liste. Toda časopisje se ni dalo ugnati in tako je morala »Zveza« popustiti in biti odtelet bolj pazljiva pri izbiri filmov.

Ta in oni bo tozadevno pripomnil, češ, »kaj pa potem vse tisto, kar mladina in starina videva vsak dan doma in po cestah?« Ta pripomba je umestna, toda h gledanju slabih zgledov doma in v javnosti ni nihče vabljen in za to ni nobene reklame. Vprav reklama s svojimi publiimi naslavi je skoraj še bolj obsodba vredna kot film sam. In tozadevne slike v izložbah kinematografov! Videti je, da lastniki posameznih podjetij prav nalašč izberejo iz filma najbolj poltene prizore in jih vtaknejo v tiste izložbe. Časih je kak film še razmeroma dober in je mogoče le nekaj prizorov, ki so kotlji in bi jih bilo mogoče izlaska odstraniti. A vprav slike tistih prizorov se razstavi, da dražijo občinstvo in ga privabljajo v kino. Da mladina kot nora hodi gledat vprav najbolj sumljive filme, ni nič čudno, saj je mladina na vse skotljivost radovedna — pa bodi doma ali v javnosti. Mladini tega ne moremo zameriti, zamerimo pa lahko kinematografskim podjetnikom, ki si iz škodljivih vplivov kujejo denar. Opozorilo: »To ni mladini primerno« — mladino še bi bolj vleče in se že kako izmuzne v kino. Pri vsem tem ni druge pomoči, ko da taki filmi ne smejo na platno in so tudi oblastno prepovedani.

Šport

Kaj dela plavalna sekcija SK Ilirije? Vsako soboto prirejajo ilirijanski plavalci plavalne nastope, ki naj bi pokazali, v kakšni formi so letos plavalci. Pogosti nastopi, ki smo jih vajeni iz prejšnjih časov, so letos zaenkrat bili nemogoči. Sodelovanje v italijanski ligi se Ilirijanom ni posrečilo. Sedaj samo pridno trenirajo in se pripravljajo, saj je gotovo, da bodo mogli nastopati, kajti v Italiji imajo za to prilik kot še nikjer. Kar se tiče moči, je po vsej Evropi znani odlični Žižek močno ojačel ilirijansko plavalško skupino; škoda pa je, da so izgubili Cerarja, ki je ostal v Kamniku. Vsi, posebno pa Močan, so v dobri formi. Ekipa je letos močnejša kot kdaj prej in nas bo na vseh tekmovalnih gotovo častno zastopala. Omeniti je treba še številne naraščaj plavačev in plavačice, vseh je preko 200, ki pod vodstvom starejših plavačev in absolutov visoke telesno-vzgojne šole vsak dopoldan marljivo trenirajo. Tudi skakači pridno trenirajo pod vodstvom Zihlerla.

Lep rezultat na 500 m. Včeraj popoldne so imeli ilirijanski lahkoatleti na igrišču v Titovlju interni miting, s katerega je treba omeniti Obrškov rezultat na 500 m 2:08:4, ki ni dosti slabši od prejšnjega Gorškovega drž. rekorda (2:07:7). Ilirijani se torej temeljito pripravljajo na nedeljski miting SK Planine, ki bo na Stadionu.

V nedeljo popoldne bodo na znani podutiški progi v Zgornji Šiški prve letošnje kolesarske dirke. Priredi jih DKSK Edinstvo.

Na mednarodnem plavalnem tekmovanju v Gladbachu je preplavala nizozemska plavalca Ali-

ce Stijl 100 m v prsnem stilu v času 1:10:8. Zmagala je tudi v hrbtnem plavanju na 100 m s časom 1:25:5. Anni Kapeli je preplavala 200 m prsno v času 3:01:5, Jopie Waalberg iz Amsterdamu pa je bila druga v času 3:07:6.

Gradjanski : Hašk 3:0. Preteklo nedeljo sta se v Zagrebu srečala stara nasprotnika Gradjanski in Hašk. Gradjanski je v nezanemivi igri premagal Hašk s 3:0 (2:0).

Ferenczvaros si je osvojil prvenstvo Madžarske. Ob zaključku nogometnih tekem za prvenstvo Madžarske je odlično zmagal znani klub Ferenczvaros, ki si je nabral 45 točk, tako da ima 11 točk naskoka pred drugim najboljšim klubom Ujpest. Ferenczvaros ves čas, ko je bilo igrano tekmovalje, nikdar ni izgubil prvega mesta, niti ni bil nikdar v nevarnosti, da ga izgubi. Odigral je 26 tekem, pri čemer je vsega skupaj izgubil le dve, neodločene pa so bile tri tekme. Število zabitih golov dokazuje hkrati, da je Ferenczvarosov napad odličan, saj je vsako tekmo dobil približno v razmerju 3:1. Tretje mesto na tabeli je zasedel Szeged, ki je dosegel najlepše presežene pri športni publiku s tem, da je premagal prvaka Ferenczvarosa s 3:2. Tabela prvih treh madžarskih klubov je naslednja:

Ferenczvaros	26	21	3	2	113:47	45
Ujpest	26	15	4	7	79:57	34
Szeged	26	14	4	8	56:47	32

Iz Belgrada

Za predsednika apelacijskega sodišča v Petrogradu je imenovan dr. Wilhelm Neuner, odvetnik v Petrogradu.

V Belgradu je poleg dnevnika »Novo Vreme« in »Opštinske Novine« pričel izhajati še ilustrirani tednik z radio programom »Dom i svet«.

Komisariat za cene. Po sklepu sveta komisarjev so v Belgradu ustanovili komisariat za cene in mezde.

Uradni list vojaškega poveljnika za zasedeno srbsko ozemlje je zadnje dni objavil šest uredb, ki jih je izdal nemški poveljnik za to ozemlje. Izdane so bile te-le uredbe: 1. Uredba o obveznem iskanju dovoljenja za prenos nepremičnin na inozemce; 2. Uredba o ekonomiranju z blagom; 3. Uredba, ki se nanaša na spremembo uredbe o prepovedi poviševanja cen; 4. Uredba o zunanji trgovini; 5. Uredba o nadaljni uporabi premoženja in nepremičnih motorjev in 6. Uredba o izvajanju uredbe o ekonomiranju (uredba o pogonskih sredstvih).

V znanem srbskem zdravilišču Vrnjačka Banja, kjer prejšnja leta ob sedanjem času sploh ni bilo več mogoče dobiti sobe, je bilo sedaj samo 2378 gostov, čeprav jih to zdravilišče sprejme lahko dnevno do 6000. Med vojno to zdravilišče ni bilo prav nič prizadeto.

Popis cigarov. Radi evidence so pričeli tudi v Cupriji popisovati cigane. Poleg domačih cigarov je dosedaj živelo v tem mestu tudi še nad 300 ruskih cigarov, ki so pa zadnje dni odšli Belgradu. Domačih cigarov je v Cupriji okoli 200.

Pri zadnji nesreči v Smederevu je umrl znani srbski gledališki igralec Milutin Tomić.

Nove uredbe sveta komisarjev. Svet komisarjev je na predlog komisarja za socialno politiko in ljudsko zdravje predpisal zakonsko odredbo o združitvi sanitetske službe ter uredbo o službovanju zdravnikov v državni in banovinski službi na deželi. Po tej uredbi morajo vsi zdravniki pripravnik in zdravniki do sedme skupine, ki še niso služili na deželi, odslužiti eno leto v po-deželju.

Šmarješke toplice na Dolenjskem

Ze lani se je govorilo, da se bodo tudi Šmarješke toplice pri Novem mestu priključile vrsti večjih zdravilišč. Ze doslej so bile dokaj znano, toda le manjše zdravilno kopališče, ki ni moglo sprejeti veliko gostov na enkrat. Primanjkoval jim je predvsem večji hotel, ki bi bil mogel zadostiti precejšnjemu povpraševanju ter nuditi gostom primerno udobno bivanje.

Ze lansko leto so pričeli v Šmarjeških toplicah z gradnjo velikega hotela, ki naj bi za dalj časa zadoštal tudi za večji dotok bolnikov, zdravja potrebnih ter ostalih gostov, ki bi si želeli oddiha v mirnem okolju Šmarjeških toplic. Vojni dogodki so gradnjo močno zavirali. Šele pred kratkim je bilo mogoče dovršiti gradbena dela, čeprav naj bi bil hotel po prvotnem načrtu služil svojemu namenu

že od letošnje pomladi. Sedaj delajo delavci le še na poslednjih notranjih delih.

Novi hotel v Šmarjeških toplicah ima 40 par-ketiranih sob s tekočo vodo in električno razsvetljavo. V hotelu bo skupno 52 postelj. Skoraj vse sobe imajo svoje balkone, odkoder je krasen razgled. V kratkem bo ta novi hotel opremljen še s pohištvo.

Stare zgradbe v Šmarjeških toplicah bodo seveda še dalje služile svojemu namenu. V njih je 24 postelj, tako da bodo imele Šmarješke toplice v kratkem 76 postelj, kar bo za sedaj zadostovalo. Prav pa je, da bodo tako prišli do polne veljave zdravilni vrelci, ki so posebno priporočljivi za zdravljenje nerveze, revmatizma in ženskih bolezni.

Droline novice

Koledar

Sreda, 9. julija: Kraljica miru; Nikolaj, mučenec; Anatolija, devica in mučenica.
Četrtek, 10. julija: Amalija, mučenica; 7 bratov mučnikov; Veronika Juliana, devica in opatica.

Novi grobovi

+ Kongregacija gosposideln pri Sv. Jožefu v Ljubljani obvešča svoje članice, da je umrla v Metliki njena dolgoletna zvesta članica gđ. Amalija Stroh. Sv. maša zadušnica bo v četrtek 10. t. m. ob po sedmih v kongregacijski kapeli pri Sv. Jožefu v Ljubljani.

Osebnosti

= Diplomiran je bil na tehnični fakulteti zagrebške univerze za strojno inženirja g. Evgen Gogala iz Ljubljane, sin g. ravnatelja trgovske šole. Iskreno čestitamo!

= Promocija. Na ljubljanski univerzi je bil promoviran za doktorja filozofije sodruženik raznih slovenskih revij gospod Anton Vratuša na podlagi disertacije Levee in Ljubljanski Zvon. Novi doktor je prvi iz slovenskega Prekmurja, ki je dosegel to čast na slovenski univerzi. Čestitamo!

Ljubljanski kinematografi

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Begunci (Ombre roses)

Najbolji film režiserja Johna Forda, tvorca nepozabnega filma „Hurikan“. Drzne pustolovski scene, senzacije in prekrasna drama „velike ljubavi“. Glavni igrači: John Wayne, George Bancroft. Film je opremljen s 466 slovenskimi napisi.

Kino Union, telefon 22 21

Zlata past

Ameriška satirična komedija.
Edward Robinson, Constance Collier

Kino Sloga, telefon 27-30

Zanimiv roman iz današnjega meščanskega življenja

Gospodična

Erik Frey, Ilse Werner, Karl Schönböck

Kino Matica, telefon 22-41

— Pevska tekma v Operi. Zanj vlada živahno zanimanje med pevci-tekmovalci in občinstvom, ki bo imelo pristop. Pevce in pevke z lepimi glasovi bo ocenila posebna komisija, pa tudi občinstvo bo glasovalo za tri najboljše. Pristop k tekmam imajo pevci-amaterji. Podrobnosti razpis je bil objavljen v časopisih v dneih 18. oz. 19. junija. Na upravo Narodnega gledališča v Ljubljani je poslali prijave in sicer čimprej. Tekma bo 13. julija v Operi.

— Izlet SPD v nedeljo, dne 13. julija t. l. Slovensko planinsko društvo priredi v nedeljo, dne 13. t. m. izlet planincev iz Borovnice čez Rakitino v Vrbič in dalje do zavetišča SPD v Iški. Iz Ljubljane odpotuje skupina v nedeljo jutraj z vlakom ob 6.20 uri v Borovnico. Od tod krene na Rakitino in dalje skozi kraj Ustje v Vrbič, kjer so stekata Iška in Zala. Ob bistri Iški nadaljujejo pot do zavetišča SPD v Iški in ob 18. uri jih odpelje avtobus nazaj proti Ljubljani. Planinci, ki hočejo v nedeljo na navedeni izlet SPD naj se čimprej prijavijo v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4/.

— V Belgradu so ustrelili 13 komunističnih funkcionarjev in židov. D. N. B. poroča dne 6. julija iz Belgrada, da so tam v soboto, 5. t. m. ustrelili 13 komunističnih funkcionarjev in židov radi organiziranja nasilnih in sabotažnih dejanj.

— Pogrešamo mladeniča Franca Kordiša iz Retij, pošta Loski potok: pogrešanec je bil vpoklican v bivšo jugoslov. vojsko: 59 četa granične trupe, pošta Resan, Ljubojna v Vardarski banovini. Če kdo o njem kaj ve, prosimo, naj proti povračilu potnih stroškov sporoči župnemu uradu v Loškem potoku.

Ljubljana

I Velike priprave na Kongresnem trgu. Za napovedani veliki koncert solistov Rimske Opere, ki bo v četrtek, dne 10. t. m. ob 17. popoldne pred nunsko cerkvijo, so se že sedaj začele živahne priprave. Na visokih kandelabrih, ki stoje po sredi Kongresnega trga, so že montirani veliki zvočniki, ki bodo odražali koncertno produkcijo solistov Kraljeve Rimske Opere. Po vsem Kongresnem trgu in po Zvezdi bo prenos ojačenega koncerta prav dobro slišati, zlasti se zato, ker pripravljajo zvočnike tudi ob Kazini in ob vrtu restavracije Zvezda. Delavci, ki postavljajo novi vodnjak v Zvezdi, hitijo, da bi bil na dan koncerta že dograjen. Kdorkoli gre mimo vodnjaka, se že sedaj ustavlja in občuduje lepo obliko in svojevrstno zunanost tega vodnjaka, ki je ves iz podpeškega kamna. Ker je tudi vsa Zvezda že lepo urejena in napravlja s svojimi zelenimi tratami na vsakogar najlepši vtis, je Zvezda s Kongresnim trgom prav gotovo najprimernejši prostor v Ljubljani za tak koncert. Motilo bo morda malenkostno le dejstvo, da podirajo v Selenburgovi ulici hišo, ki se mora umakniti bodoči Šubičevi ulici. Ker pa je to gradbeno delo le v enem kotu vsega ogromnega odprtega prostora ter bodo pevec nekako na skrajnem nasprotnem koncu iste stranice velikega četverkotnika pred nunsko cerkvijo, zaplankana in napol podrti hiša poslušalcev in njihovega celotnega vtisa ne bo motila. Vse kaže, da bo ta koncert, če bo vreme naklonjeno, imel tako veliko udeležbo, kakor doslej še noben glasbeni nastop v Ljubljani. To je popolnoma razumljivo, saj so prireditelji napovedali, da bo pel tudi slavni Beniamino Gigli, ki ga vsa Ljubljana pozna iz njegovih odličnih filmov.

I Prihodnji koncert iz serije koncertov, ki bodo pod pokroviteljstvom Visokega Komisarijata bo v ponedeljek, dne 14. t. m. v veliki filharmonični dvorani. Na tem koncertu bo nastopila slavna italijanska violončalka Pina Carmirelli. Na klavirju jo bo spremljala pianistka Marija Sala. O sporedju in ostalih podrobnostih jutri. Predprodaja vstopnic od danes dalje v Knjižarni Glasbene Maticе.

I Spominski sestanek 20letnice mature imajo maturanti II. drž. gimnazije (na Poljanah) iz l. 1921 v soboto, dne 12. t. m. ob 8 zvečer v gostilni pri »Mraku«, Rimska cesta. — Oblak Martin, dr. Gogala Stanko.

I Opozorilo. Člani pogrebne družbe sv. Jožefa, ki so zaostali s plačili letnih doneskov za več let nazaj in tudi za leto 1941, naj store to takoj, ker bodo sicer črtani iz imenika.

KARBID ZA VARENJE
• ZA RAZSVETLJAVO DOPISIL
DOBI SE PRI TVRDKI

A. GOREC
POLEG NEBOTIČNIKA

I Razdeljevanje moke pekom in trgovcem. Mestni preiskovalni urad obvešča vse peke in trgovce v Ljubljani, da bo v sredo, 9. t. m. začel razdeljevati moko v II. nadstropju Mestnega doma tako, da bodo v ponedeljekih, sredo in petkih dobivali moko peki, ob torkih trgovci od začetne črke A—K, ob četrkih trgovci od začetne črke L—P, ob sobotah pa trgovci od začetne črke R—Z. Razdeljevanje moke bo vse te dni po navedenem razporedju od 7.30 do 11, peki in trgovci naj se pa natanko ravnaajo po tem razporedju.

I Skupina slovenskih mariborskih igralcev bo igrala v petek, 11. t. m. ob 20 »Via Mala«. Tehten problem odločitve med človeško vestjo in paragrafom, razgrinja Knittova drama »Via Mala«, ki je posneta po istoimenskem romanu. Moralni konflikt, v katerega zaide preiskovalni sodnik, je zasnovan z veliko tehnično spretnostjo ter na osnovi psihološko verjetnih zapletov. Predstava je bila do zdaj zelo dobro obiskana in je vredna splošne pozornosti. Veljajo znižane cene.

I »Okence« je veseloigra, katere avtorica je Olga Scheinpflugova. »Okence« je vrzel v spominu nekega privatnega docenta etike, Johanka, ki preživlja zaradi nje zelo neprijetne konflikte. Delo občinstvu ugaja, saj je v njem precejšnja mera komike in humorja. Predstava bo v soboto zvečer po znižanih cenah.

I »Pri treh mladenkah«. Schubert-Berthéjevo delo je izredno prikupno. Melodizno, zabavno in čustveno. Glavna interpretata sentimentalnega dejanja sta: Hannerl (Vidalijeva) in Schubert (Janek), nosilci komičnih prizorov pa: Gris (Poličeva), Tschöll — Zupan. Hederl bo pela Polajnarjeva, Heiderl — Barbičeva, Tschöllova — Spanova, Schobra — B. Sancin ter Novotnega Modest Sancin. Dirigent: D. Zebre. Režiser: D. Zupan. Premiera bo v soboto 12. t. m. za red Premierski.

Gledališče

Drama. Sreda, 9. julija. Zaprto. Četrtek, 10. julija. Zaprto. Petek, 11. julija. »Via mala«. Izven. Cene od 7.60 Lit navzdol. Igra skupina mariborskih slovenskih igralcev. Sobota, 12. julija. »Okence«. Izven. Cene od 7.60 Lit navzdol. Igra skupina slovenskih mariborskih igralcev. Nedelja, 13. julija. »Via mala«. Izven. Cene od 7.60 Lit navzdol. Igra skupina slovenskih mariborskih igralcev.

Opera. Sreda, 9. julija. 20.30. »Traviata«. Izven. Gostovanje Kr. Rimske Opere. Četrtek, 10. julija. 20.30. »Madame Butterfly«. Izven. Gostovanje Kr. Rimske Opere. (Obe predstavi razprodani). Petek, 11. julija. Zaprto. (Generalna). Sobota, 12. julija. »Pri treh mladenkah«. Red Premierski.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta 48.

Poizvedovanja

Denarnica v vsoto denarja in tremi ključki je bila izgubljena od Prešernove ulice do Preloga na Tyrševi cesti. Pošteni najditelj naj vrne upravi »Slovenca« proti nagradi.

Proti dobri nagradi naprošamo najditelja zlate broše, zgubljene na Dolenjski cesti od železnice prelaza do Rudnika, da mi jo vrne na naslov: Starin, Dolenjska cesta 11.

Izgubil sem v ponedeljek kopalne hlače od Ježice do prelaza. Pošten najditelj naj jih odda na policiji.

Iz Goriške pokrajine

Nadžkof Fogar v Gorici. Te dni je došel v Gorico na kratek oddih nadžkof Alojzij Fogar, ki zadnja leta stalno biva v Rimu. Pri tej priliki se je v nedeljo, 6. julija v samostanski cerkvi na Kostanjevici vršila svečanost srebrne poroke nadžkovega brata g. veletrgovca Marija Fogarja in njegove žene Livije. Slovenso sv. mašo je daroval g. nadžkof. Kot zanimivost naj navedemo, da se je g. Marij Fogar pred 25 leti med svetovno vojno poročil v Ljubljani pri jezuitih.

Duhovniške vesti. G. Mirko Komjanc, ki je v septembra l. l. pel novo mašo in imel potem bolezenski dopust, je nastopil kaplansko mesto v Črničah; g. Mirko Mazora, kaplan v Tolminu, je imenovan za vikarja na Sprenci pri Boveu; novomašnik g. Efreim Mozetič gre za župnega upravitelja v Temnicu, odkoder bo oskrboval tudi Lipo; novomašnik g. Mirko Verež je imenovan za župnega upravitelja na Brabčah; g. Mirko Humar, ki študira višje bogoslovne študije v Rimu, je postal kaplan v Komnu; g. Josip Zorž, kaplan v Komnu, je imenovan za župnika v Mirniku.

Smrtno se je ponesrečil. Pred dnevi se je hudo ponesrečil 62-letni Jožef Vodopivec iz Zalog pri Dornbergu: padel je s češnje, si zlomil hrbtnico in se ves močno pretresel. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico. Zaradi številnih poškodb mu ni bilo mogoče rešiti življenja. Pokopali smo ga na domačem pokopališču »N. p. v. m!«

Tolmin je dobil novega občinskega predstojnika. Dosedanji tolminski župan g. prof. Scuri je premeščen na drugo službeno mesto in je zato podal ostavko kot župan. Goriški prefekt se mu je zahvalil, da je kot župan vestno vodil občinske posle in je za začasnega prefekturnega komisarja tolminske občine imenoval notarja dr. Tožarja Preverja.

Če hočeš v pokrajine Zader, Split ali Kotor. Uradno poročajo: Kdor hoče potovati na področje imenovanih pokrajin, izvenem v mesto Zader, mora imeti posebno potno dovoljenje (Lascia-passage). Prošnjo za to potno dovoljenje je treba vložiti na navadnem papirju preko domače kveture na kveturo v Zadru. Prošnjo mora vsebovati vse potrebne podatke (generalija) o prošil-

ževi osebi. Za potovanje v kraljevino Hrvatsko je potreben reden potni list.

Za razvedrilo in zdravje šolske mladine. Iz poročil pokrajinske strankinske tajništva v Gorici posnemamo, da bo fašistična mladinska organizacija »Gile« v počitniških mesecih od 1. julija dalje v svojih 86 poletnih naselbinah sprejela okrog 6000 svojih mladih članov. Prvega julija so odpotovali iz Gorice prve skupine, ki se bodo po nekaj tednih zamenjale z drugimi. Najprej je odšlo 250 deklic v Gradež v morške kopeli, 150 dečkov pa v Crni vrh nad Idrijo v planinski zrak. Razen teh je odšla večja skupina deklet v Komen, kjer bo letos osrednje pokrajinsko vežbališče za mlade fašistinke. Ta prva vrsta bo ostala v Komnu do 20. julija.

Goriški izvozni sadni trg v začetku julija. Na praznik obeh apostolov dne 29. junija je bil zaključen izvoz češenj v Nemčijo. Ker postanejo zadnje češnje deloma črvice, so bila izvozna dovoljenja z 29. junijem ukinjena. Ta ukinitev izvoza je imela seveda takoj svoje posledice pri cenah, ki so močno padle. V začetku tedna se je vrtila cena okrog 2—2.50 lir za kg. Ker je izvoz v Švico ostal še odprt in je bilo tudi domače povpraševanje zelo živahno, blaga pa malo, so se v drugi polovici tedna cene začele zopet dvigati in so v soboto dosegle 4.50—4.60 lir za kg. Na trg so prihajale v glavnem najpogostejše češnje — tarcentke. Glede breskev velja, kar smo že zadnjič pisali. Zaradi neugodne pomladi in zaradi toče, bo malo blaga. Ker slaba letina ne bo dovolila, da bi prišle na trg velike množine breskev in ker se notranji konzum najbrže tudi ne bo znatno skrčil, bo ostal izvoz breskev najbrže majhen. Kupčija s graham gre h kraju, nadomešča jo kupčija s fižolom in stročju, ki je prav zadnji teden prišel prihajati na trg v večjih množinah. Oba sadeža imata v Gorici živahen trg. Izvažata se v notranjost države in v inozemstvo. Cena za fižol se je zadnje dni sukala okrog 2.40 do 2.80 lire kilogram.

Zetev se je pričela skoraj v vsej deželi. Pri delek bo bolj kot je bil lani. Zal, da se je ponekod zaradi preobliga deževja začela širiti rja, ki je kot peronospora na trti napravila mnogo škode na pšenici. Tudi toča je oklestila mnogo klasja in marsikje občutno škrlila pridelek. Mlatve se bo v kratkem pričela in so že izdani vsi tozadejni predpisi, ki so številni in natančni, vendar potrebni, če hočemo doseči, da ne bodo široke ljudske plasti zapadle prehudemu pomanjkanju.

Iz Hrvatske

Hrvatsko časopisje poroča, da sta padla v borbi z ostanki srbskih četnikov pri Berkoviću znana ustaša, člana poglavitne telesne straže Mijo Babič in Anton Podgorelec. Oba sta bila ob sodelovanju ustaških vojaških formacij in hrvatske državne vojske slovesno pokopana v Zagrebu na Mirogoju. Na krsti obeh padlih ustašev je položil vence tudi poglavitnik, ki je v znak žalosti za padlima ustašema tudi odredil osemdnevno žalost svoje telesne straže.

Nemčija je priznala mejo neodvisne države Hrvatske. Nemški poslanik v Zagrebu Sigfried Kasche je obiskal zunanjega ministra dr. Lorkoviča ter ga je v imenu nemške vlade obvestil, da je nemška vlada vzela na znanje notifikacijo poglavitnikove zakonske odredbe o določitvi vzhodne meje med neodvisno državo Hrvatsko in Srbijo.

Novi leseni most čez Savo pri Slavonskem Brodu. Prejšnjo soboto so izročili v promet novi leseni most, ki spaja pri Slavonskem Brodu Slavonijo in Bosno. Most, ki ga je zgradila nemška organizacija Todt, je dolg 300 m, širok pa 6 m.

Upokojitev vsenčiljskega profesorja dr. Josipa Mariča. Z odlokom poglavitnika dr. Paveliča je upokojen s pravico do pokojnine vseučiliški profesor na zagrebški bogoslovni fakulteti dr. Josip Marič.

Smrtna obsodba zaradi komunističnega izživanja. Notranje ministralvo v Zagrebu sporoča, da je Ivan Bulić, rodom iz Blata, za časa dajanja radijskih vesti vzkliknil na ulici v Dubrovniku: »Živela Sovjetska Rusija!« Zaradi tega vzklika je omenjeni Bulić prišel pred polovalno naglo sodišče, ki ga je 5. t. m. obsodilo na smrt. Smrtna obsodba nad njim je bila istega dne tudi izvršena. (»Hrvatski Narod«.)

Sarajevo dobi deset novih telefonskih zvez v Zagrebu. Področje sarajevskega poštnega, brzojavnega in telefonskega ravnanjstva so sedaj raztegnili tudi na Hercegovino. V načrtu je tudi zboljšanje telefonskih zvez Sarajeva z Zagrebom. Obe mesti mislijo deloma preko Broda, deloma pa preko Banja Luke zvezati tudi z novimi desetimi telefonskimi linijami.

Zdravilišča in okrevališča Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Po ustanovitvi neodvisne države Hrvatske ima Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu na razpolago še zdravilišče in okrevališče v Klenovniku, Brestovcu in Kasindolu. Klenovnik razpolaga s 200 posteljami, Brestovac 156, Kasindol pa ima 60 sanatorijskih in 90 za rekonvalescente. Razen tega ima Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu še zavetišče s 120 posteljami in 9 delavskih bolniških postaj s skupno 144 posteljami.

Poglavitnik, prosvetni minister dr. Budak o dolžnosti vsakega Hrvata. Na nedeljskem ustavem zborovanju v Križevih je govoril tudi prosvetni minister o dolžnosti, ki jih ima vsak Hrvat do svoje države. Med drugim je poudarjal, da mora sedaj vsak Hrvat, na katerem koli položaju je pač, izvršiti svojo dolžnost nasproti domovini in ji staviti na razpolago vse svoje sposobnosti in moči. Govoril je tudi o veri ter je poudarjal, da je hrvatska država kršćanska, potem je pa nastopil proti beli kugi ter izjavil, da so družine brez otrok smrtni sovražniki hrvatske.

Novi hrvatski odbor v Zemunu. Veliki župan Velike župe Vukna Jakob Elicker je imenoval novi občinski odbor v Zemunu, v katerem so zastopani samo Nemci in Hrvati. Novi zemunski župan je Nemeš Stefan Seifer, podžupan pa Hrvat Adam Filipovič.

Smrtna obsodba naglega sodišča. »Novi Liste« poroča, da je naglo sodišče obsodilo na smrt Mato Medača iz Bereke radi prikrivanja orožja. Smrtna obsodba je bila takoj izvršena.

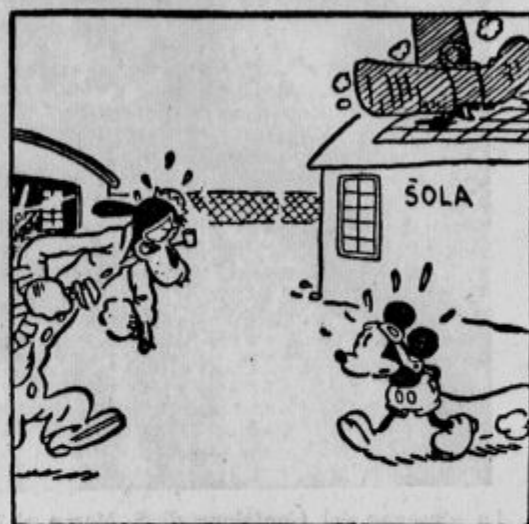
Reorganizacija carinske statistične službe. Ekonomski institut neodvisne države Hrvatske je sklical konferenco vseh zainteresiranih krogov radi reorganizacije carinske statistične službe.

Prehrana prebivalstva na Hrvatskem. Hrvatska vlada je izdala posebno odredbo z ozirom na prehrano prebivalstva. Odredba predvideva vse podrobnosti o letošnjem spravljaju žitaric, mlatvi in oddaji viškov pridelanega blaga.

Nemški vojni film o vojaški zasedbi in razpadu Jugoslavije. Prejšnji teden so prikazovali v Zagrebu največji nemški vojaški film, ki se nanaša na vojaške operacije nemške vojske v Jugoslaviji. Film pričena z vojno napovedjo Nemčije Jugoslaviji, nato pa slede razni vojaški dogodki, kakor vkorakanje nemških čet v Maribor, Sarajevo, Skopje, Niš in Beograd ter sodelovanje nemške vojske pri ustanovitvi nove hrvatske države.

Mišek POŠTNI PILOT

Na letališču so vsi govorili o tej nezgodi.

»Ali te ni sram, da si me naplahtal, češ da si poštni pilot?« ga je nahnul mehanik-dolgin.

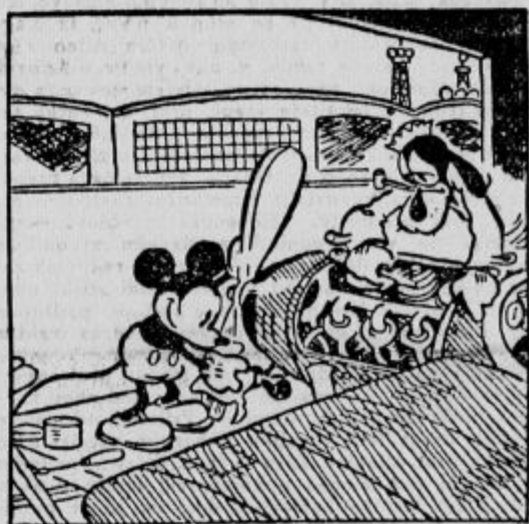
»Jako mi je žal,« je rekel Mišek, »vendar upam, da bom to zares postal.«

»Ti, fantič,« je dejal dolgin, »potrebno je, da ti tole vtepm v tvojo bučo: Če hočeš postati poštni pilot, moraš predvsem natančno poznati letalo, biti moraš okreten in gibčen, hudó korajžen, ker, saj veš, pošta je pošta in mora zmeraj naprej, pa bodi dež ali sneg ali vihar. No, ali te še mika postati poštni pilot?«

»Se,« je odvrnil Mišek, »boste že videli, kako bom vse znal!«

Najprej se je začel učiti, kakšen je motor in kako je sestavljen.

»Mišek, poslušaj me,« je govoril tisti dolgin. »ti si napak storil, ko hočeš postati pilot. Pravo jedro letanja smo mi, mehaniki, kakršen sem jaz. Mi gradimo letala, mi jih montiramo in spravljamo v tek. Piloti, prava reč! Ti samo kolovratijo po zraku sem in tja in niso drugega ko nekašni pomočniki v ozračju.«

In ko je še tako govorantil, je štokrljal vmes s svojim orodjem.

»Mr. Null« je umrl

Tako so splošno v Newyorku imenovali in klicali znanega bogataša Urbana J. Ledoux, ki je pred kratkim umrl. Ledoux je bil neke vrste čudak, ki je pa si sirišami ljudem storil izredno veliko zaslug. Med zadnjo svetovno vojno je prišel do precejšnjega premoženja, pozneje se je pa iz gospodarskega sveta umaknil ter se vsega posvetil samo nalogi: izkazovati dobrote ljudem na originalen način. Tako je nekega mrzlega zimskega jutra leta 1920 prišel v veliko newyorskó kavarno ter dal na okno nalepiti lepak, v katerem je obljubil topel zajutrek vsakomur, ki ga bo zato prošil in, ki sam zato nima dovolj denarja. Lahko si predstavljamo armado prosilcev, ki se je drenjala v omenjeno kavarno. Ledoux je ostal mož beseda ter je za vse prosilce plačal zajutrek. Bilo jih je nad tisoč ter je plačilnemu enostavno naplaval nalog svojih banki za izplačilo 600 dolarjev. Vlada Združenih Ameriških držav je pok. Ledoux, ki je bil ugledna osebnost v ameriških višjih krogih, ponudila tudi mesto diplomatskega zastopnika, kar je pa Ledoux hvaležno odklonil ter je rajši še naprej podpiral vse tiste, ki so bili pomoči raz potrebni in niso imeli nikogar, ki bi se zanje zavzel. Zanimiva je Ledouxova akcija v letih krize 1929 in 1930, ko je na tisoče in tisoče delavcev zastoj iskalo službe in zasluzka. Ledoux je pa vse te nesrečnike zaposlil zopet na zanimiv način. V Newyorku je prišel prireditelj velike javne dražbe, na katere je povabil svoje znanec in prijatelje iz gospodarskega sveta, gospodinj, vrtnarje, farmarje in ostale. Na dražbah je ponujal v »prodajec brezposelnih delavcev in delavce in je njihovo cenoc sam potiskal navzgor. Na ta način je na tisoče brezposelnih delavcev in delavk spravil v službo k svojim znancom, ki so jih sprejeli v službo že zaradi njega samega, čeprav jih morda niti rabili niso.

Moderna zaščita umetnin v francoskih muzejih pred tatovi

Francoz Raimond Langlais je iznašel napravo, ki jo imenuje »Antivol«, ki bo odslej za vedno preprečila tatvine umetnin po francoskih muzejih. Naprava je skoraj neznamenita ter jo nevidno pritrdi na umetniški predmet. Drobna kroglica živega srebra opozori takoj, v istem trenutku, ko se je tat samo nalahno dotaknil umetnine, glavnega paznika, ki ima v svoji sobi na steni posebno ploščo, na kateri svetlobni znaki točno navedejo številko sobe, kakor tudi umetnine, pri kateri se mudi tat. Na ta način bo odslej preprečena najmanjša tatvina.

Prostovoljce

Narednik vpraša novince Pepeta: »Kaj boste storili, če zaslišite »Prostovoljci, naprej!«. Pepe: »Stopil bom malo v stran, da bodo mogli prostovoljci naprej.«

Marija Malešič

14

V zelenem polju roža

Izvirna povest

Ni se motila. Teta ga je res pogovorila in ji je obljubil, da se vrne na svojo farmo. Ali odhod je odlašal. Teta ga je pisemno opomnila na obljubo, bolelo jo je, da se tako norčujejo iz njega po domači vasi. Zatekel se je k izgovoru, da ni še postavil svojih materi nagrobnega spomenika. Prišel je v Ljubljano, prosil je teta, prosil Metko, naj bi mu šle pomagat izbirati. Tineta je prosil, naj bi mu napisal verzice za na spomenik. Stih mu je obljubil plačati kakor mu nikdar nihče na svetu nobene njegove pesmi ne plača. Oj rajt, Metko je kar stisnilo pri srcu: Ali nasede Tine? Ne sprevidi, da Kalumetu niti pri tem ni toliko do tega, da počasti materin spomin, ko da se pobaha, pa da morda s tem gane Metko? Da pa porabi priliko in pride v Metkino bližino...

Tine je odklonil. Da delajo čevljarji čevlje po naročilu, je dejal, krojači pa izdelavljajo obleke za denar. Svojih pesmi Tine ne zлага po naročilu niti ne za denar...

Teta huda. Prvič jo je Metka žula, da je pozabljala na Tineta, domišljavca. Oj, kako je spremenil Amerikanece teta! Tudi na Metko je bila huda, ker ni hotela iti h kamnoseku izbirati nagrobnika za Kalumetovo mater. Sploh ni bilo več tako lepo v kuhinji drugega nastropja te stare ljubljanske hiše, odkar je začel prihajati tja Kalumet. Metka je mislila in mislila, kako bi bilo, če bi pobegnila kam, kjer bi je Amerikanece ne našel. Beg sam bi ne bil težak, ali izpostavljati se ko natakarka opazkam pivcev, delati ko dekla za hrano in prenočišče?...

Morda pa le teta doseže, da se Kalumet poslovi od stare domovine? Verjeti tega Metka prav ni mogla, zato je dopovedovala teti, kako so vsi

njeni upi in naporji zaman. Teto je to dopovedovanje dražilo in jezilo. In je še v večjo vnetost silila v Amerikance, ki je bil sedaj več v Ljubljani ko v rojstni vasi.

Ali pa bi šla Metka domov? Jol, pred tiste grde in zlobne jezike, kakršnih gotovo ni nikjer drugod na svetu!

In Metki je bilo hudo, hudo, da je na samem in ko je ni nihče videl, je jokala.

Še bolj hudo ji je bilo o Božiču. Ko izumrlo je bilo drugo nadstropje te stare ljubljanske hiše, študentje so odšli domov. Tine tudi. Še nikdar ni bila Metka o božičnih praznikih z doma. O, kako lepo je bilo na sveti večer, ko je prišel Tine pogledat njihove jaslice. Nobeno leto ni zamudil tepežkanja!

Metka je presodila, da bi ji doma ne bilo hujše ko pri teti, odkar ni več tako prijazna z njo radi tega nesrečnega Kalumeta. Puščobe v drugem nadstropju starinske hiše, odkar ni bilo po sobah študentov, ni mogla več prenašati. Sobica z oknom na grad ni bila prav nič več zanimiva, odkar ni bilo v njej Tineta, ne njegovih knjig po mizi in stolah. In je pospravila svoje stvari in hotela na sam Božič domov. Če ni bila na sveti večer doma, pride vsaj za tepežke...

Teto je njena odločitev osupnila. Pridržala jo je z dobroto, bila je zopet taka, ko da ni bilo nikdar Kalumeta v tisti kuhinji z okni na grad. Potožila je tudi Metki, kako pusto in prazno ji je sami, kadar ni študentov in je v drugem nadstropju tiho ko v grobu. Metka je morala ostati. Zelja po domu pa je tako gorela v njej, da je sklenila pobegniti takoj, ko se vrnejo študentje. Teta je računala s tem, da jo pusti domov tja proti Svečnici. Tedaj da gotovo Amerikanece zapusti staro domovino. Zadnji izgovor je bil, da hoče še enkrat preživeti doma lepe božične praznike...

Tine je prinesel od domačih pozdrave. Da jim je dolgočasno brez nje, so trdili. O, res je doma pusto brez nje, ji je povedal po tiho, ko ni bilo

tete v kuhinji. Vse božične počitnice mu je doma nekaj manjkalo, ni bilo tako ko druge počitnice, ko je bila Metka doma...

Metka mu ni povedala, kako ji je bilo, ko njega ni bilo v Ljubljani. Domov pa ni več tako silila ko med počitnicami.

Ko je prišel Kalumet po slovo, mu Metka ni verjela. Skrila se mu je, ko je odhajal, ni mu podala roke. In res je Kalumet nekaj pozabil v domači vasi. Mesto v Ameriko se je vrnil domov. Teto je to tako pogrelo, da je izročila za tri dni gospodinjstvo Metki in se odpeljala domov. Ko se je vrnila, je hotela prisiliti Metko, da stopi na postajo in seže Amerikaneu za slovo v roko. Metka ni hotela. Saj ni verjela, da zares odpotuje.

Tega ji teta ni mogla pozabiti. Človeku, kateremu je povzročila toliko gorja, ne odpustiti in mu ne olajšati odhoda!

»In gorje, ki ga je povzročil on meni?« Ali teta ni bilo mogoče ničesar dopovedati. Ko je prišla razglednica iz Hamburga, je Metka verjela. Tetine užaljenosti ni niti skušala potožiti. V tretje je pospravila svoje stvari in bila vesela, da gre domov. Oj, domača vas! Srečna, draga vas domača! Tine ima prav, ko je tako navdušen za tel!

Vključ hrepenenju je zadnji dan bilo Metki hudo. Tine je povešal glavo. Ni skrival, kako pusto mu bo brez nje in kako mu je žal, da odhaja. Spremil jo je na postajo. In ko ji je teta kupovala vozni listek in je mislila, da ji za slovo pove kaj lepega, je bil ves nemiren, skoro zbežan in v zadregi. Ničesar ni rekel, le v roko ji je stisnil zložen listek. Ko je hotela Metka pogledati, kaj je dobila in ga je z očmi vprašala, kaj naj to pomeni, je stala teta pred njo. In Tine je bil ves rdeč in še bolj zbežan in nemiren ko prej. Po tem je spoznala, da o tem listku ne sme teta ničesar vedeti.

Ko pa je odrinil vlak s postaje in sta ji izginila teta in Tine izpred oči, je naglo razgrnila zložen listek.

Brala je:

Marjetica.

Tam za gorami sreča spi... Do nje brezmejno so daljave, do nje cest ni, do nje stez ni, še sled so zbrisale goščave.

Kaj sploh kedaj kdo prebudi v deželi jo deveti? Kaj je v človekovi krvi le hrepeneti, hrepeneti?

Skrivnost izkušeni moške pastirkeže so razodeli: Marjetica za srečo ve! Povejte listi beli:

Jo zasledim, jo prebudim tam za gorami spečo? Zaman li koprnim, drhtim za srečo, joj, za srečo?

Marjetica, marjetica, v zelenem polju roža, ko duša vsa je žalostna, me misel nate boža...

Metki je vztrepetal listek v rokah, kri ji je udarila v lica, od sreče se ji je skoraj zavrtelo v glavi. Naglo in plašno se je ozrla po oddelku, če ni kdo opazil njene sreče.

Gospa sodnikova, Tine je zložil Metki pesem! Kako pesem!

Vida, učiteljčnica, tebi Tine gotovo ni napravil nobene pesmi!

Oj, kako lepa, lepa, prelepa je ta pesem! Tine, ne hvali te zaman teta, ne občudujejo te zastoj drugi.

Tam za gorami sreča spi... Do nje brezmejno so daljave...

Kako lepo, prelepo se bere in čuje to! Na dušek je znala Metka pesem na pamet.

KULTURNI OBZORNIK

Koncert tria Sassoli-Tassinari-Sabatini

V ponedeljek, dne 7. t. m. je koncertiral v veliki filharmonični dvorani Trio, ki ga sestavljajo harfistka ga. Ada Ruata Sassoli, flautist g. Arrigo Tassinari in g. Renzo Sabatini za violo ali violo d'amore. Koncert se je vršil pod pokroviteljstvom Visokega Komisariata in je drugi izmed šest napovedanih. Spored je obsegal sedem del sedmih avtorjev: Telemann »Trio in fa maggiore«, (Vivace, Largo, Allegro), Valentino »Sonata I.« (Adagio, Allegro-Allegretto, Adagio, Giga), Stamitz »Trio in re maggiore« za violo d'amore, favto in harfo (Adagio, Minuetto con variazioni, Allegro moderato), Lorenzini »Partita« za violo d'amore in harfo (Minuetto, Andante, Finales), Rota »Sonata« za flauto in harfo (Allegro molto moderato, Andante sostenuto, Allegro festoso), Zecchi »Divertimento« za flauto in harfo (Esposizione, Adagetto, Riepilogo danzante), Lupi »Sonata a tre« za flauto, violo in harfo (Gaio e disinvolto, Basso ostinato, Motto meccanico).

Koncert je bil v splošnem dober. Zanimiva je sestava tega tria, ki zahteva od izvajalcev tenkočutnega smisla za lepo in zvočno uravnoveseno igro na barvno tako izrazitih instrumentih. Za to sestavo je pač vsakakor boljše viola d'amore kakor viola, ki je bila napram flauti nekoliko prerežka. Najtežje je s harfo, kar se tiče skupnega dejstvom, kajti ta instrument nima takih možnosti za plastično izražanje kakor ostala dva. Kot najboljši in najmočnejši oblikovalec te trojice se je izkazal flautist g. Arrigo Tassinari, ki je z velikim muzikalnim smislom, v lepem tonu, čistih intonacij in ritmični preciznosti čudovito lepo niansiral. Njegovo oblikovanje popolnoma prepriča. Zdi se, da je on tudi glavni inspirator in duhovni vodja dejstvom tega korpusa, v

katerem zavzema vidno mesto zelo inteligentnega muzika, polnega elementarne sile, smisla za živo lepoto muziciranja, zdrave kultiviranosti, ki ga ne silijo v subjektivistično pojmovanje. Ni nas prepričal o tem samo v skupni trojni igri, ampak tudi v dveh samostojnih točkah ob spremljanju harfe, v Rotovi »Sonati za flauto in harfo« ter v Zecchi »Divertimentu«. — Lorenzinijevo »Partito« za violo d'amore in harfo, je izvedel g. Renzo Sabatini, ki se je ob tem delu pokazal kot pomembnega oblikovalca, ki obvlada lep ton. Prav dobro je poleg Minuetto in Finale zlasti Andante podal v močni oblikovalni silnosti in toplem, širokem tonu. Najboljše je trio izvedel Stamitzov »Trio in re maggiore« za violo d'amore, flauto in harfo, zlasti zadnji stavek, Allegro moderato in pa zanimivo sodobno grajeno Lupijevo delo »Sonata a tre«, ki zahteva najboljših muzikalnih nians in muzikalne reproduktivne kulture. Je pa poleg Stamitzovega »Tria in re maggiore« zelo dobro postavljeno za tovrstno sestavljenico, zelo dočim Telemannov »Trio in fa maggiore« ter Valentinova »Sonata I.« nista zadobili prave medsebojne povezanosti in vsestranske nazornosti. Osredotočenost je bila v izvrstno oblikujoči flauti, ob kateri sta ostala dva instrumenta učinkovala kot spremljavalci. V celoti je koncert predstavljaval zanimiv kvaliteten glasbeni večer. — Dvorana je bila dobro zasedena. Zadnje čase silijo obiskovalci za ploskanjem med posameznimi stavki, kar je pa oblikovalcem spričo koncentracije, ki jo izvajanje zahteva od njega, bolj v nadlego; isto velja tudi za resnejše poslušalce in stalne obiskovalce. Saj je dovolj časa ob dokončani celotni skladbi za priznanje izvajalcem.

sl.

Bogoslovni vestnik

Izdaja Bogoslovna akademija. Leto XXI.

Zvezek II-IV. Ljubljana 1941-XIX.

Pričujoči zvezek Bogoslovnega Vestnika, te tako odlične znanstvene revije slovenskega bogoslovnega sveta, se utegne s svojo vsebino meriti pač s sleherni tozadevno revijo velikih svetovnih narodov. Ker je ta zvezek hkrati zaključni zvezek tega letnika, se moramo ob pogledu že na samo kazalo seznaniti z njegovo obširno vsebino. Razprave, kot so: Janžekovičeva »Razvoj Vebrovega nauka o spoznavanju«; Odarjeva »Zakonik ljubljanske škofije, razglašen na škofijski sinodi l. 1940«; Schendorferjeva »Kulturni molk sv. Pavla«; Remčeva »De sanctitate Christi ontologica doctrina Summae Theologiae Alexandri Halensis« in Potočnikova »Telesna pokora in znanje za tajejanje« — so pač dela, ki so slovenskemu bogoslovstvu v čast in ki so istovrstni z drugimi evropskimi narodi. V praktičnem delu pišeta: Lenček o »Moderni evtanaziji« in F. K. o »Pastoralni inštrukciji za ljubljanske škofije«. V slovu je dr. Vilko Fajdiga objavil: Deset let verslovljiva. Sledijo ocene in poročila, ki so do dna izčrpni članki z mnogimi dodatki in pojasnili. Ves pričujoči zvezek je knjiga prebogate vsebine, ki jo vsem tozadevnim krogom toplo priporočamo. »Bogoslovni Vestnik« sta uredila univ. prof. dr. F. K. Lukman in univ. prof. dr. Alojzij Odar. Naročnina je bila doslej 50 din (19 lir) za tuzemstvo in 60 din (22,80 lir) za inozemstvo. km

Ave Maria. Marčeva številka 1941. Letnik 33. — »Ave Maria« je glasnik katoliškega življenja slovenskim izseljencem v Ameriki in porok zvestobe katoliški Cerkvi. Ta list je zmeraj v sleherni številki živahen, poučen in zabaven in vsebuje hkrati tudi globoke, poljudno pisane članke nabožne vsebine. Po naših krajih ima precej naročnikov; brez dvoma pa prihaja v sleherni hišo, kjer imajo v Ameriki kakega svojega člana. Priporočamo Slovencem ta list, ki — dasi pozno prihaja k nam — pa nam je vendarle v razvedrilo in pouk. km

Znani italijanski književnik v Zagrebu. Nedavno je bil v Zagrebu znani italijanski književnik in publicist, svetnik dr. Evgenio Coselschi, član Fašistične Komore. V Zagrebu je imel pred tozadevnimi predstavniki nove države daljši govor, kjer je poudarjal vlogo Hrvatske glede na zemljepisno lego in kulturo v novem redu Evrope. Ponovno je izrazil svoje veliko spoštovanje do Hrvatov in njihove književnosti. Sam je leta 1932 napisal knjigo »Croazia libera« (Svobodna Hrvatska) in v listu »Volontà d'Italia« je objavil številne članke o svobodi Hrvatov. V Zagrebu je bil zato povsod dobrodošel gost.

101 letnica hrvatskega narodnega gledališča

Zagrebska gledališka tradicija je jako stara. Dognano je, da so že v 17. stoletju predvajali v Zagrebu gledališke igre, in sicer najprej v jezuitski gimnaziji, v hrvatskem in latinskem jeziku — podobno kot v Ljubljani — nato pa v raznih plemiških palačah v nemškem jeziku. Leta 1797. je dobil Zagreb prvo stalno zgradbo za igranje gledaliških prizorov, in sicer v dvorani palače grofa Amadeja. Tu so igrali kar 37 let, in sicer so bila uprizorjena dela Shakespearea, Goetheja, Schillerja in drugih odličnih dramatikov. Po malem se je v tej gledališki dvorani seznanjalo občinstvo tudi z opero (Mozart, Rossini itd.). Od časa do časa so igrali domači igralci v hrvatskem jeziku. Proo gledališko stavbo je dobil Zagreb slednjič leta 1834. Vzdruževala se je s skromnimi prispevki, a leta 1851. je bilo gledališče podpržavljeno. Stavba je bila na Markovem trgu, kjer je zdaj magistrat. Dne 10. junija 1840 so igrali prvo izvirno hrvatsko igro, in sicer Kukuljevičev zgodovinski dramo »Juran in Zofijac«. Ta dan je rojstni dan hrvatske gledališke dramatike. V letih od 1840—1860 so v Zagrebu igrali v treh jezikih: v hrvatskem, nemškem in italijanskem. V teh letih so nastale prve hrvatske ljudske igre (J. Freudenberg), a leta 1870. je dobil Zagreb svojega prvega opernega skladatelja Ivana Zajca. Zagrebsko gledališče je predvajalo zdaj drame, opere in operete. Znana so imena imenitnih igralcev in pevk in pevcev, kot so: Marija Ružička-Strožil, Adam Mandrovič, Andrej Filjan in dramaturg August Senoa. — Po prevratu leta 1918. se je zagrebsko gledališče jako povzpelo. Na oder je prihajalo mnogo odličnih iger, oper in operet. Od leta 1870. do teh dni so v Zagrebu uprizorili 2500 gledaliških del, ki jih je spisalo in zložilo 1500 različnih avtorjev. Leta 1928. je dobil Zagreb še »malo gledališče« v Frankopanovi ulici, kjer igrajo voseloigre in operete. V velikem gledališču je 1100 sedežev, v malem pa 650. Vse gledališko osebje šteje do 400 oseb. Gledališče ima tudi svojo solo za gledališke igralce.

Nemško-flamska kulturna zveza. Kulturni odnošaji med flamskimi in nemškimi umetniki so zmeraj bolj čvrsti. Nemški umetniki so opravili

daljše potovanje po Flandriji in so povsod iskali stikov s flamskimi književniki in novinarji. Zlasti v Antwerpnu se je izrazila skupnost obeh vrst umetnikov, ko so privedli nekaj nemških in flamskih gledaliških iger in koncertov.

Razvoj italijanskega filma v vojni. V rimskem filmskem mestu »Cinecittas« je bil letni občni zbor, kjer je govoril Pavolini, minister za ljudsko pravo, prisoten je pa bil tudi podpredsednik nemške filmske komore dr. Melzer. Minister Pavolini je med drugim dejal, da je razvoj italijanskega, posebno vojnega, filma jako zadovoljiv. Izvoz filma v letu 1940 je bil dvakrat večji kot l. 1939. Dolžnost italijanskega filma da je, da se proizvodnja poveča letno na 140 filmov, od teh naj jih bo 80 z aktualno vsebino. Minister je še poudaril, da je treba posebno pospeševati take filme katerih vsebina je v zvezi z dogodki današnjih časov.

Romunska komedija v Berlinu. V Berlinu je imela velik uspeh romunska komedija Jona Sana Giorgiusa »Mausel Sevastizac«, ki so jo igrali nemški igralci in je bila v vseh listih pohvalno ocenjena.

Alda Noni se je poslovila od Zagreba. Italijanska koloraturna pevka Alda Noni, ki je več let nastopala v zagrebskem gledališču, se je nedavno z glavno vlogo kot Gilda (v Rigoletu) poslovila od Zagreba, od koder je odpotovala na Državno opero na Dunaj. Zagreb ji skoraj ne bo mogel najti nadomestila, saj je bila ta umetnica zares prav svoje vrste.

V Lipsku so se sešli nemški in bolgarski znanstveniki. Sestanek je priredil urad za inozemske docente nemških vseučilišč. Bolgarske znanstvenike je vodil prof. dr. med. Stanišev, ki je predsednik bolgarsko-nemškega društva v Sofiji in častni doktor berlinskega vseučilišča.

Ruski arhimandrit Jevgenij pripoveduje...

Svet Sinod ruske pravoslavne cerkve v inozemstvu, ki ima svoj sedež v Sremskih Karlovcih, je prejel od arhimandrita Jevgenija naslednje poročilo o preganjanju pravoslavne cerkve v Rusiji:

»Po povratku meseca februarja leta 1936 iz Sovjetske Rusije, v kateri sem preživel polnih dvaindvajset let, smatram za svojo dolžnost, sporočiti Svetemu Sinodu naslednje podatke o preganjanju pravoslavne duhovščine in cerkve v Sovjetski Rusiji. Leta 1914 sem v samostanskih zadevah zapustil svetlo goro Atoš. Zadnja svetovna vojna, potem pa revolucija, mi nista dopustila, da bi se bil pravočasno vrnil v samostan na Sveto goro. V deželi samovolje, ki označuje sovjetski režim, sem živel približno do leta 1920 in sem opravljal dušnopastirsko službo med pravoslavnim ljudstvom eparhije Stavropol. Tega leta so me pa kot služabnika »verskega kulta« zaprli ter me obsojili na leto dni samotnega zaporja v jetnišnici Rostov. Po prestani kazni sem nato v desetih naslednjih letih še večkrat okušal »sladkosti« sovjetskih mučnic in v Jekaterinodaru, Kropotkinu, Stavropolu in končno zopet v Rostovu. Obtožba je bila vedno isto enostavna in je glasila: »Duhovnik in protirevolucionar«. V Rostovu so bili pred mojimi očmi ustreljeni: Mitropolit Reafim Meščerjakov in prošta Dimitrij Pishov in Karp Šubkov. Nadškof Aleksander Beloserev in prošt Feodor Salnikov sta pa umrla od gladi. Prav tam so organi GPU med jetniškimi zidovi postrelili še 120 drugih pravoslavnih duhovnikov in menihov. Novembra 1932. leta sem bil obsojen na prisilno delo. Poslali so me v prisilno delavno taborišče na severno Dvino pri mestu Kotlas. V plumbiranem transportu nas je odšlo 10.000 ljudi. Vsa tretja dan so očistili vagon in pobrali mrličje ter jih zmetali na kup, kakor pobito živino. Razdelili so med nas tudi nekaj hrane, nato pa zopet zaklenili vagon. Po osemindesetih dneh smo prišli v Kotlas, od tu so nas pa 12 dni gonili po snegu podnevi in ponoči do delovnega mesta ob izviru Severne Dvine. Od deset tisoč v Kotlas poslanih ljudi, jih je prišlo na cilj samo 300. Vsi ostali so padli kot žrtve »kulturnih tiranov« 20. stoletja. V tem kraju je bilo 300.000 pregnancev. Po enomesečnem prisilnem delu so me iz neznanega razloga odpeljali v drugo prisilno delavsko taborišče v Marijinsk pri Tomsku, kjer je bilo 400.000 pregnancev.

Leta 1932 je bil v harkovskih zaporih ustrelen nadškof Afanazij Starobielski. Osebo mi je tudi znano, da so bili v jetnišnici v Krasnojarsku leta 1934 ustreljeni škof Filip Gumilevski, arhi-

mandrit Polihronij Sapruder, prošt Konstantin Ordinski, duhovnik Nikolaj Katasonov. V smrt so odšli samo zato, ker niso hoteli priznati oblasti od sovetov postavljenega moskovskega mitropolita Sergija. Škof Teofil Krasnodorski se je pa na pritisk organov GPU moral obesiti.

V taborišču v Marijinskem so morali poleg mene še delati pod nadčloveškimi napori in neverjetnimi pogoji in okoliščinami: Petrograjski mitropolit Josif, nadškof Dimitrij Gdovski, nadškof Prokopij, nadškof Jevsej Jejsij Roždesvenski, moskovski nadškof Teofan, škof Joasaf Popov iz Jekaterinoslava, nadškof Joasaf Shevahov, škof Aleksij s Kavkaza, škof Rafael iz Stavropola, prošt Božuk iz kijevske duhovne akademije, prošt Nikolaj Avdahov, duhovnik in misijonar Nikolaj Izmajlov in še več drugih. Večina je delala še tretji rok, kar pomeni, da so dvakrat po osem let že prebili v prisilnem delovnem taborišču ter so obsojeni še za nadaljnjih 10 let, z drugimi besedami, na dosmrtno prisilno delo.

Zivljenjskih pogojev, pod katerimi mora živeti na stotisoče nedolžnih ruskih ljudi, ni mogoče popisati. Svoje rešitev iz nesrečnega sovjetskega raja, moram zahvaliti svojemu grškemu državljanstvu. Pri zamenjavi zaprtih grških komunistov s skupino grških državljanov, ki so bili še vedno v Sovjetski Uniji, se mi je posrečilo, da sem po dolgih mukah zopet zagledal božji svet za mejniki naše tako silno trpeče domovine. Dne 27. septembra 1935 sem zapustil prisilno delovno taborišče v Marijinskem ter sem pri slovesu obljubil vsem tistim nesrečnikom, ki so ostali še tam, da bom zanje vrzel kako besedo v svet, kar storim sedaj s poročilom na Sveti Sinod.

Iz Sibirije po Odese sem potoval v zaprtim vagonu. V Odessi so me v zaprtim avtomobilu pripeljali do pristanišča, kjer so me brez denarja in skoraj napol nagega izročili grškim pomorskim oblastem.

»Odrezali smo mu sicer napačno nogo, kot odškodnino pa ne bomo za operacijo nič računali.«

LIQOURE LIKER
STREGA
TONICO DIGESTIVO
JE KREPIČEN IN
VAM URAVNA PREBAVO

Ena sama ura časa

Kaj se vse zgodi v eni uri! Nihče si s tem ne beli glave. Vzemimo, da je na svetu nadčloveški opazovalec, ki bi z nekakšne letalske ladje utegnil opazovati vse, kar koli se dogaja na zemlji. Kaj bi videl? Nekaj vnetih statistik se je toliko pobrigal, da je napisal te tozadevne podatke: Ta nadzemski opazovalec bi v eni uri videl priti na svet 5440 novih zemljanov hkrati, kako jih je 4630 zapustilo ta svet. V istem času je 1200 parov pri poroki in se jih da 85 spet ločiti. Mimo tega se zgodi 10 umorov v tej kratki pozemski uri, toda le v tako zvanih civiliziranih deželah (za »divje« narode seveda nimamo nobenih podatkov). Z jako mešanimi občutki gleda opazovalec s svoje ladje na to dogajanje. V tej eni sami uri — neverjetno! — gre skozi grlo vsega človeštva 1 in pol milijona litrov vina in tretjina tega števila piva in še 50 milijonov skodelic kave! Pa dalje: 122.000 ton premoga spravijo v eni uri na dan. A ta velika množina ne bi niti zadoščala za proizvajanje tiste toplote, ki jo Zališki tok ovaža evropskim obalom. V eni sami uri mora poginiti 35.000 živali zaradi krzna, da si morejo pozemske ženske kupiti kožuhe. Narejenih je 7000 avtomobilov, da je v isti uri 17 ljudi povozenih z avtomobili. Naš opazovalec budno pazi in vidi, da v eni sami uri roma skozi svet 1141,6 milijonov pisem in razglednic in da stanejo znamke zanj 25 milijonov dolarjev. Slednjič pa, kar je najhujše: rotacijski stroji ropotajo in izbruha v eni sami uri 1,6 milijonov časopisov in dnevnikov. Koliko gozdov je bilo zato posekanih! V eni uri napravi naša mala zemlja — saj je toliko zvezd, ki so starejše in večje — pot 1776 km in doživi en potres in štiri nevihte. Toda statistik ni videl dogajanj duševnega življenja v eni sami uri. Ni videl neštevilnih molitev in kletev, ne dejanj junaške ljubezni in satanskega sovraštva do Boga, in ne navdihov raziskovalcev in solz križanih. Vse tisto, kar je bistveno za človeka, je statistiku nevidno. Navzlic temu je taka statistika koristna, ker nam pokaže tisto delovanje, ki — žal — mislimo o njem, da je najbolj važno, ki pa povsem izgine v morju vseh dogajanj. Naša rečnična dela, ki so zapisana v »Knjigi življenja« pa niso zaznamovana v nobeni statistiki.

»Zakaj se joče vaš sinček?«

»Jamico je izkopal v pesek pa bi jo rad vzel s seboj.«

Italijanščina brez učitelja

DVA IN DVAJSETA LEKCIJA

Seznani se bomo z nedoločnimi zaimki in povprašali po jedilniku...

Nedoločnih zaimkov ima Italijan mnogo na izbiro. Toliko, da se tujec skoraj težko znajde v njih. Mi jih bomo poskušali razvrstiti ob slovenskem pomenu, da se bomo med njimi lažje razgledali. Pri tem bomo upoštevali, da italijanščina in slovenščina ločita pridevne in samostalne nedoločne zaimke.

Nekateri, neki itd.; nekdo, nekaj.

Pridevno. — Samo v edlini, toda za moški in ženski spol se rabi oblika *qualche*: *qualche libro* — neka knjiga, *kakšna knjiga*, *qualche casa* — neka hiša, *kakšna hiša*. V množini rabimo obliko *alcuni*, *alcune*: *alcuni libri* — nekatere, neke knjige, *alcune case* — nekatere, neke hiše.

Isti pomen ima *certo* ali *un certo*, *certa* ali *una certa*, množ. *certi*, *certe*. S tem zaimkom v sorodu je nemški »gewiss« (ein gewisser Mann — eni certu uomo — neki mož). Tudi ob italijanskem »certo«, ki pomenja v resnici tudi »gotov«, je treba opozoriti na napačno rabo pridevnika »gotov« kot nedoločnega zaimka v slovenščini: »certo« sme biti vedno samo neki. Torej še: neke knjige — *certi libri*, neke hiše — *certe case*.

Podoben pomen ima *parécchio*, *parécchia*: *parécchio tempo* — neki čas, dlje časa.

Samostalno. — »Nekdo« (samo v edlini) se izraža za moški spol s *qualcuno*, za ženski spol s *qualcuna*. Srečujemo tudi obliki: *qualcheduno*, *qualcheduna*. Nekdo je zunaj — *qualcuno* (ali: *qualcheduno*) je fuori. Nekdo je — *c'è* *qualcheduno* (ali: *qualcuno*). Italijan pri tem loči spol ti-stega »nekega«. Za žensko pravi: *Qualcuna* (ali: *qualcheduna*) je fuori. *C'è* *qualcheduna* (ali: *qualcuna*). — V samostalni rabi srečujemo tudi *alcuno*, *alcuna*: *alcuni arrivano* — nekateri prihajajo.

Podoben pomen ima množinski pridevnik *parecchi*, *parecchie*, ki ga rabimo vedno brez spolnika: *parecchi dicono* — nekateri pravijo.

Tudi *certo* se rabi samostalno, toda le v množini: *certi dicono* — nekateri pravijo.

Kot samostalen nedoločni zaimek služi tudi *uno*, *una* v pomenu: nekdo, eden, toda samo v

Mali oglasi

Stanovanja

Enosobno stanovanje oddam s 1. avgustom. — Dolinšek, Izanska c. 46.

Posestva

Denar naložite najbolje ako kupite travnik ali njivo na prometnem kraju, lepa lega. Polzve se pri Franc Berliš, posestnik, Ljubljana, Dravice, Koroska cesta.

Kupimo

Vsako količino medu kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Med« št. 9329.

Kupujte pri naših inserentih!

ORARIO - VOZNI RED

Percorso — Proga
Ljubljana — Nova vas-Bloke — Babno polje

5:40 15:40	Ljubljana	7:40 20:25
6:16 16:16	Logar-Kurešček	7:04 19:49
6:38 16:38	Turjak	6:47 19:32
6:40 16:40	Rašica	6:40 19:25
6:50 16:50	Vel. Lašče	6:30 19:15
7:02 17:02	Karlovica	6:18 19:08
7:28 17:28	Nova vas-Bloke	5:52 18:37
7:44 17:44	Bloška polica	5:36 18:21
7:50 17:50	Lož	5:30 18:15
7:53 17:53	Stari trg	5:27 18:12
8:00 18:00	Igavas	5:20 18:05
8:20 18:20	Babno polje	5:00 17:45

Impresa — Podjetje

Pečnikar Anton, Ljubljana

Dolenjska cesta — Telefon 49-28

Avto-motor

Kupim avto

dobro ohranjen, na nato ali oglje, 3 do 5 tonski, po možnosti »Mercedes-Denze«. — Ponudbe na: »Lesno«, Ljubljana, Beethovnova 6.

Pohištvo

Couche - Zofe fotelje otomane

solidno in poceni

DANILO PUC

tapetnik

Ljubljana, Slomškova 9.

Telefon št. 85-71

Izgubljeno

Zlato bršlja sem izgubila v petek od železniskega prelaza na Dolenjski cesti do Rudnika. Najdite-lja prosim, naj jo odda proti dobri nagradi: Starin, Dolenjska cesta 11.

Lahko konjsko opremo

(soparček), oddano na vezbe, uzda s ploščami, dobro ohranjena, isčem. Ker je drag spomin zame, prosim, kdor kaj ve o njej, da sporoči proti nagradi na naslov: Drobnič Jernej, Smartno 6, Stari trg pri Rakeku.

Poizvedbe

Prosim vojne ujetnike

ki so se vrnili sedaj iz Nemčije, če jim je kaj znanega o Vinkotu Zagor (ujet verjetno v Sarajevu, od tam neznankom odpotoval), da sporoče ženi proti povrnitvi stroškov na naslov: Zagor Marija, Stari trg 14 pri Rakeku.

Prodamo

10 ton bukovega oglja.

(2 vagona), takoj prodam. Kupec dobavi vreče, naloženo fko. vagon Radohova vas, Dolenjsko. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Bukovo oglje« 9466.

Ia orehova jedrca

popolnoma izčiščena, dobite najceneje v Medar-ni, Ljubljana, Zidovska ulica 6.

Globok voziček

in športni voziček ter star šivalni stroj z dol-gim čolničkom, prodam. Marenčičeva 3.

Razno

Monograme za robce

in perilo, gumb, gumb-nice, entel, azur, predtisk izvršimo takoj. Tamburir-nje oblek, vezanje perila.

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union

Naročajte in širite »Slovenca«!

ZAHVALA. Stanovskim tovarišem, prijateljem, znancem in vsem, ki so sočustvovali z nami ob bridki izgubi našega ljubelega moža in očka

Milana Pavlovca

ga pokropili, molili zanj in ga spremenili na njegovi zadnji poti, izrekamo našo prisrčno zahvalo. Posebna zahvala šolski mladini in učiteljskemu zboru z Iga, kakor tudi učenici izanske šole in g. Krašnji za poslovilne besede ter vsem ljubim izan-cem, ki so na tako lep način pokazali, kako so vzljubili pokoj-nika v dobi njegovega širiletnega delovanja med njimi.

Zalujoči Pavlovčevi.

Zahvala

Vsem, ki ste spremenili našo ljubljeno mamo, gospo

Ivano Strniša

k večnemu počitku, jo obdarovali s cvetjem in izrazili sožalje in nas tolažili, se prisrčno zahvaljujemo. — Sv. maša zadušnica bo v četrtek, dne 10. julija ob četrta na šest zjutraj v župni cerkvi sv. Jakoba.

Ljubljana, dne 8. julija 1941.

Zalujoči ostali

ZAHVALA

Podpisani se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki ste v tako obilnem številu pospremili do groba našega dobrega brata, strica in svaka, gospoda kanonika

DR. ALOJZIJA ZUPANA

Naša preiskrena zahvala bodi v prvi vrsti Prerzvišenemu, ki je blagoslovil pokojnikovo truplo in vodil pogreb. Prav tako zahvala stolnemu kapitu, gospodom bogoslovcem za lepo petje, številni duhovščini, ki se je udeležila pogreba svojega sobrata. Zahvala tudi gospodu univ. profesorju dr. Lenčku in stavbeniku Brilju, ki sta mu bila v duhovno in telesno pomoč ob zadnjih trenutkih. Zahvaljujemo se Društvu rokodelskih pomočnikov, ki ga je spremenilo do groba z zastavo, odboru in osebju Nove založbe, lastništvu listov »Slovenec«, »Slovenska doma«, »Domoljubac«, gospodom upravnega sveta Centralne varnarne, kat. starešinam in vsem številnim pogrebem. Obenem se zahvaljujemo za darovane lepe vence ter prosimo vse, da mu ohranite blag spomin in se ga spominjate pri sveti maši in v molitvah.

V Ljubljani, dne 7. julija 1941.

Rodovine:

Zupan, Vrevc, Burja

in vse sorodstvo.

ČETRTI GOST

Roman.

Masters je izpraševal dalje, a Šuman je odgovarjal tako, da so se njegovi odgovori skoraj povsem strinjali z izjavama Sinclairove in Blystonea. Ko je Šumanov glas enakomerno udarjal na uho, so se Sandersu po svoje podile misli po glavi. Ob-stale so vpravi na velikem sarkofagu v kotu, ki so se ji njene barve ujemale z vsemi črtami v sobi, a zunaj so težki oblaki zakrivali nebo. Hieroglifi so se razprezali počez po rdečem pokvaru s termi-faga. Obraz mumije je bil naslikan s temnimi, zlatimi barvami, na prsih je bil vrh prekrižanih rok naslikan orel s široko razprtimi peruti. Na desnički mumije je stal majhen, nizek trinožnik, ki je bil na njem antilop kiper.

Šuman je opazil Sandersovo radovednost in ironičen smehljaj mu je obkrožil ustnice, vendar se je ko spet obrnil k Mastersu in dejal:

»Edino, kar vam morem povedati,« je dejal mirno, »je to, da naš sestanek pri Heyu ni imel prav nobenega namena in pomena, vsaj takega ne, ki bi vam bil znan.«

»Nam? V čigavem imenu pa govorite?«

»Prav; govorim le v mojem imenu... Torej, meni ni bilo znano, zakaj da smo se sešli! Niti nisem vedel, kdo bi bil mimo mene še povabilen tjakaj.«

»Obkorej pa ste prišli k Heyu?«

»Takole krog četrta na enajst.«

»Da in bil Hey doma?«

»Da in rekel mi je, da je bil prišel domov malo prej, kot jaz k njemu.«

»Kakšne volje je pa bil? Ali se je nemara kaj čudno vedel?«

»Ne morem reči. Spočetka se je nekam hudo-val na Timoteja Reordena, upravitelja hiše, ker ni bil lepo pripravil stanovanja. A kaj nato je bil

kar židane volje. Seveda je povedal nekaj dovti-pov na rovaš zmaja.«

Masters je namršil obrvi:

»Kaj? Na rovaš zmaja?«

Sandersu se je zazdelo, ko da Šuman hoče še nekaj dostaviti, a kakor da bi se bil še pravočasno umaknil s pozornice, je nadaljeval:

»Verjetno je, da je Hey, ko je dejal zmaj, mislil na Timoteja Reordena, ki je zares strašen človek,« je nejevoljno povedal Šuman. »Toda, prosim vas, gospod nadzornik, dajte me nadalje izpraševati!«

»Ko ste bili šli sinoči mimo naše pisarne, ali so bila vrata odprta? Ali je kdo notri šel delat?«

»Ne, nikogar ni bilo notri.«

»Masters se je sklonil nad mizo in je mirno rekel:

»Veste, gospod Šuman, pa je bil vendarle nekdo v pisarni. Predstavil se je kot Ferguson in povedal, da je uradnik pri vas. Po vaši pisarni se je kretal, ko da so mu prostori dobro znani, umival in brisal si je roke, ko da bi bil doma...«

Dokler je Masters govoril, je postajal Šuma-nov obraz vedno bolj mrk. Slednjič je pa planil z divana, vendar je bil njegov glas miren, ko je spregovoril.

»Pa mi menda ne govorite tole, kot da je res?«

»Saj tudi vem, da tega Fergusona sploh ni,« je dodal Masters.

Zdaj vas pa še manj razumem kot prej,« ga je prekinil Šuman.

»Jaz pa nasprotno vem, da je Ferguson resnična oseba!«

Masters je zdaj resnično osupnil:

»Ali hočete reči s tem, da je pri vas zares uslužben nekdo, ki se piše Ferguson?«

»Zdaj ga ni več pri meni v službi, a vpravi je tisto, kar je tako čudno v tej zadevi. Toda pred osmimi ali desetimi leti je bil pri meni človek tega imena. Nastavljen je bil v moji po-družnici v Kairu. Bil je nenavadno sposoben in

nikogar ni bilo, ki bi znal bolje ločiti ponarejene papiruse od pravih egiptovskih. Pozneje je postal moj prvi sodelavec tu v Londonu. A pred osmimi ali desetimi leti je odšel od mene iz službe. Na-pravil je nekaj pogrškov. Kolikor jaz vem, je umrl. Zato mi je to, kar ste mi povedali, povsem nerazumljivo.«

Masters je skušal zbrati in urediti misli.

»To, kar ste mi povedali, že nekoliko poja-snjuje to zadevo,« je dejal zamišljeno. »Zato je vas tako dobro poznal in zato je tudi mogel priti v zaprtu pisarno... Na noben način mi pa neče v glavo, kako je prišel iz hiše. Treba je, da vam povem, da je Ferguson izginil iz hiše takrat, ko je bil stražnik pri vходу. Pa ni odšel niti zadaj, ker je bilo koj zatem dogodno, da so bila ta vrata znotraj zaklenjena in da je bila tudi veriga na vratih. Le kako je to storil?«

»Tega vam pa res ne morem pojasniti,« je rekel Šuman. »Nemara ima v hiši kakaga po-magača, ki mu je odprl vrata in jih je nato za njim zaprl. Moj Ferguson, kolikor sem ga jaz po-znal, ni bil mehanik.«

»Im... pravkar ste dejali, da je Ferguson nekaj zakrivil. Kaj pa je bilo takega?«

»Ne bi rad govoril o tem, a mislim tudi, da bi vas to ne zanimalo.«

»Mene zanima vse, karkoli je v zvezi s Fer-gusonom,« je odkrito odvrnil Masters. »Ce mi bo uspelo, da odkrijem, kdo je Ferguson, kaj da je sinoči počel v vaši pisarni in v kakšni zvezi da je z vso to zadevo, potem bo nemara storjen veli-kanski korak naprej v reševanju te uganke. Zato vas prosim, da odgovorite na moje vprašanje.«

»Poneveril je bil nekoč vsoto denarja in je pobegnil,« je odgovoril Šuman.

»Pa niste te stvari prijavili policiji?«

»Ne. Pobegnil je bil v inozemstvo. Nimamo pojma, zakaj da je sinoči prišel v mojo pisarno in kaj bi utegnil tam iskati. Ce bi bil kaj ukra-del, bi to zvedel od mojega uradnika, ki je bil zjutraj pri meni na obisku in bi mi bil to brez

dvoma povedal. Prav zares, jaz prav nič ne razu-mem teh stvari. Ali vas smem nekaj vprašati, gospod nadzornik? Ali je Ferguson kaj dejal prav o meni?«

Masters ga je ostro pogledal.

»Je, gospod Šuman. Rekel je, da ste prejeli od egiptovske vlade odlikovanje, ker da ste edini živeči človek, ki zna dandanes balzamirati trupla na tisti način, kakor so to izvajali v starem Egi-ptu pred dva tisoč leti. Mimo tega je pa še dejal, da ste ničredni človek.«

»Prva trditev je resnična, druga pa je izmiš-ljena.«

Nastal je kratek premolk, ki ga je prvi pre-kinil Masters, rekoč:

»Verjame, toda dejal bi...«

»Moje življenje je ko na dlani,« je mirno po-vedal Šuman. »Mimo tega menim, da imam prav, če pričakujem, da boste prej verjeli menim kot pa sleparju, ki se mora le meni zahvaliti, da ne sedi v ječi.«

Sandersu se je zdela, da so bile te besede zares odkritosrčno izgovorjene. Pri tem pa je vendar imel vtis, kakor bi se Šuman le težko pre-magoval, da ne pove nekaj drugega in da ga to zelo muči.

Tudi Mastersu se je tako dozevalo. Izkoristil je priliko in ga je nenadoma vprašal:

»Ali veste, kdo je Heya umoril?«

»Ne, ne vem.«

»Se enkrat vas vprašam, gospod Šuman: ali veste, kdo je umoril Heya?«

»Ne vem,« je prav tiho odgovoril Šuman.

Nekaj časa je molčal, nato je pa nadaljeval:

»Atropin je jako čuden strup. Sinoči sem kaj dobro spoznal halucinacije, ki jih povzroča. Sedel sem za mizo tako, da sem gledal na slike po stenah in na pisane hrbe knjig na kaminu. Ko je začel atropin delovati, se mi je zazdelo, ko da bi bile slike oživele, a knjige so bile ko pisane reklame. Nekakšne fantastične stvari so se začele dogajati po sobi, ki so prihajale in odhajale in...«